

BALON UÇUŞ OPERASYONLARINA YÖNELİK USUL VE ESASLAR TALİMATI (SHT-OPS-B)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Avrupa Birliği mevzuatına uyum, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Talimatın amacı, balonla uçuş operasyonlarına yönelik usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Talimat, balonla uçuş operasyonlarında bulunacak işletmeler ile bu işletmelerde görev yapan tüm personeli kapsar.

(2) (**Değişik:**) Yere bağlı gaz balonlarıyla yapılan balon operasyonları ile yetkileri dahilinde balon tipi tanıtımı veya modifikasyonu amacıyla balon işleten ve 20/08/2013 tarihli ve 28741 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyonu Yönetmeliği" kapsamında tasarım veya üretim yapan kuruluşlar için geçerli değildir.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'na, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4 numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 437 nci ve 441 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 4 -(1) Bu Talimatın hazırlanmasında, Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan 2018/395 sayılı mevzuat dikkate alınmıştır.

(2) Bununla birlikte, bu Talimatın Ek-1'inde yer alan gerekliliklere uyumun sağlanmasında, Avrupa Komisyonu'nun 2018/395 sayılı mevzuatının uygulanmasına yönelik EASA tarafından yayımlanan AMC, CS ve GM'lerin en güncel hali kullanılacaktır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 5 -(1) Bu Talimatta geçen;

a) "**Alternatif uyumluluk yöntemleri**", mevcut AMC'lere bir alternatif öneren ya da EASA veya Genel Müdürlük tarafından ilgili AMC'nin oluşturulmadığı durumlarda Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan Uygulama Kurallarına uyumluluğu tesis edecek yeni yöntemleri,

b) "**Balon**", motorlu olmasına rağmen sıcak hava gemileri, gaz balonları, sıcak hava balonları, karma balonlar dahil olmak üzere, havadan hafif gaz ya da burner kullanılarak uçuşunu sürdüren, motorsuz, havadan hafif insanlı hava aracını,

c) "**Balon grubu**", kubbenin boyutu veya kapasitesi dikkate alınarak, balonların sınıflandırılmasını,

ç) "**Balon ile icra edilen ticari yolcu operasyonu**", yolcuların ücret karşılığında balon ile taşındığı ticari hava taşımacılığı operasyonunu,

d) "**Balon özel operasyonu**", bir balon ile yolcu taşınmaksızın paraşüt operasyonları, yelken

kanat inişleri, gösteri uçuşları, yarışma uçuşları veya benzer amaçlarla yapılan ticari veya ticari olmayan faaliyetleri,

e) "**Balon sınıfı**", uçuşu sürdürmek için kullanılan kaldırma araçlarını dikkate alan balon kategorisini,

f) "**Balonun boş ağırlığı**", balonun AFM içerisinde belirtilen tüm teçhizatlar dahil toplam ağırlığını,

g) "**Bayrak kararı**", ilgili gün ve zaman aralığında yapılacak meteorolojik değerlendirme sonucunda yeşil, sarı veya kırmızı bayrakların ilan edilmesini,

ğ) "**Ciddi olay**", balonun şişirilme anı ile balonun tam olarak söndürülme anı arasında, kaza olasılığının yüksek olduğu sırada gerçekleşen, balonun operasyonu ile ilişkili olayı,

h) "**Ekip üyesi**", balonda veya doğrudan balonun işletilmesiyle ilgili görevleri yapmak üzere işletme tarafından atanan kişiyi,

ı) "**Gaz balonu**", havadan hafif gaz ile taşıma kuvveti kazanan serbest balonu,

i) "**Gece**", Türkiye AIP'si ENR 1.2.2 gereği, güneş batımından 30 dakika sonrası ile güneş doğumundan 30 dakika öncesi arasındaki zamanı,

j) "**Gösteri uçuşu**", balonun bir gösteri uçuşu için yapılan idmanlar ile reklamı yapılan etkinliğe gitmek ve dönmek için kullanımı dâhil olmak üzere, halka açık bir tanıtım etkinliğinde sergilenmesi veya eğlence amacıyla gerçekleştirilen herhangi bir uçuş faaliyetini,

k) "**Hava aracı uçuş el kitabı**", balona ilişkin geçerli ve onaylı operasyonel sınırlamaları ve bilgileri içeren dokümanı,

l) "**Kabul edilebilir uyumluluk yöntemleri**", Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan Uygulama Kurallarına uyumluluğu sağlama yöntemlerini göstermek üzere EASA tarafından kabul edilen ancak bağlayıcı olmayan standartları,

m) "**Karma balon**", ısınan hava ve havadan daha hafif, alev almayan gaz karışımı ile taşıma kuvveti kazanan serbest balonu,

n) "**Kaza**", balonun şişirilme anı ile balonun tam olarak söndürülme anı arasında gerçekleşen; kişilerin, doğal nedenlerden kaynaklanan ya da başkalarının veya kişinin kendi sebep olduğu yaralanmalar dışında, balonda bulunulmasından dolayı veya balonun ayrılan kısımları dahil balonun herhangi bir kısmı ile doğrudan temas etmesi sonucunda maruz kalınan, ölümcül veya ciddi yaralanmaları veya balonun, yapısal mukavemetini, performansını veya uçuş özelliklerini olumsuz yönde etkileyen ve etkilenen öğenin büyük çaplı onarımını veya değiştirilmesini gerektiren hasarların veya yapısal arızaların olduğu veya balonun kayıp ya da tamamen erişilemez olduğu olayı,

o) "**Kiracı**", bir kiralama anlaşması ile belirli bir dönem için, bedeli karşılığı bir balonun kullanımını alan işletmeyi,

ö) "**Kiralama sözleşmesi**", bir balon işletmesinin kiraya verdiği balonun kullanılmasını veya kullanmayla birlikte ondan yararlanılmasını kiracıya bırakmayı, kiracının da buna karşılık kararlaştırılan kira bedelini ödemeyi üstlendiği sözleşmeyi,

p) "**Kiraya veren**", bir balonu belirli bir dönem için, bedeli karşılığı başka bir balon işletmesinin kullanımına veren işletmeyi,

r) "**Kırmızı bayrak**", meteorolojik şartların belirlenen sektör ve zaman aralığı içerisinde uçuşa elverişli olmadığını ve uçuş operasyonu yapılamayacağını,

s) "**Kısa süreli Wet-Lease**", en fazla 3 güne kadar yapılan wet-lease kiralama operasyonunu,

ş) "**Meteoroloji değerlendirmesi**", ilgili gün ve zaman aralığında yapılacak uçuşa dair meteorolojik veriler aracılığıyla yeşil, sarı veya kırmızı bayrakların ilan edilmesini,

t) "**Olay**", balon operasyonunun emniyetini etkileyecek veya etkileyebilecek şekilde balonun operasyonu ile ilişkili, kaza haricindeki bir olayı,

u) "**Operasyon alanı**", sorumlu pilot veya işletmenin iniş, kalkış veya harici yük operasyonları için seçtiği alanı,

ü) "**Psikoaktif maddeler**", kafein ve tütün haricinde alkol, opioidler, kanabinoidler, sedatifler ve uyuşturucular, kokain, diğer psikostimülanlar, halüsinojenler ve uçucu çözücüler,

v) "**Sarı bayrak**", meteorolojik şartların belirlenen sektör ve zaman aralığı içerisinde uçuşa elverişli olmadığını ancak belirlenen zaman aralığı sonunda meteorolojik şartların değişme ihtimali bulunması dolayısıyla, bayrağın yeşil veya kırmızı olarak güncellenmesine kadar beklemede kalınacağını,

y) "**Serbest balon**", operasyon sırasında sürekli bir noktada durmayan balonu,

z) "**Sıcak hava gemisi**", motorun herhangi bir taşıma kuvveti oluşturmadığı, motorla çalışan sıcak hava balonunu,

aa) "**Sıcak hava balonu**", ısınan hava ile taşıma kuvveti kazanan serbest balonu,

bb) "**Slot hizmet merkezi**", balon uçuş sahası için kalkış uygunluğu ve hava sahası kullanım taleplerini değerlendiren merkezi,

cc) "**Sorumlu pilot**", uçuşun emniyetli bir şekilde gerçekleştirilmesi konusunda sorumlu ve yetkili olarak tayin edilen pilotu,

çç) "**Tanıtım uçuşu**", ücret karşılığında, ilgi çekmek ve teşvik etmek maksadıyla, 02/06/2017 tarihli ve 30084 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Pilot Lisans Yönetmeliği kapsamındaki bir eğitim kuruluşu veya hava sporlarının veya havacılık eğlence etkinliklerinin tanıtılması amacıyla kurulmuş bir kuruluş tarafından gerçekleştirilen kısa süreli bir hava turunun yapıldığı herhangi bir uçuşu,

dd) "**Tehlikeli maddeler-DG**", sağlık, emniyet, eşya veya çevre için risk oluşturabilecek ve Teknik Talimatlar-ICAO Doc.9284'te tanımlanmış veya bu dokümana göre sınıflandırılmış eşya ve maddeleri,

ee) "**Teknik Talimatlar-ICAO Doc.9284**", ICAO tarafından onaylanmış ve yayınlanmış, tamamlayıcı ek ve her türlü ilaveleri içeren Tehlikeli Maddelerin Hava Yolu ile Emniyetli Taşınması için Teknik Talimatların yürürlükteki en son baskısını,

ff) "**Ticari operasyon**", kamuya açık olan veya kamuya açık olmadığı durumlarda, bir işletme ve müşteri arasında, müşterinin işletme üzerinde hiçbir kontrole sahip olmadığı bir sözleşme kapsamında, ücret karşılığı yapılan balon operasyonunu,

gg) "**Trafik yükü**", yolcu, bagaj ve taşınan özel ekipmanların toplam ağırlığını,

ğğ) "**Uçuş ekibi üyesi**", bir uçuş görevi süresi boyunca, hava aracının işletilmesi ile ilgili görevleri ifa eden pilot lisansına sahip ekip üyesini,

hh) "**Uçuşun kritik evreleri**", kalkış, son yaklaşma, pas geçme, iniş ve sorumlu pilotun balonun emniyetli operasyonu için kritik olarak belirlediği diğer uçuş evrelerini,

ıı) "**Uçuş süresi**", sepetin kalkmak amacıyla yerden ayrıldığı andan uçuşun sonunda nihai durduğu ana kadar geçen toplam süreyi,

ii) "**Yakıt ikmali**", yakıt tüplerinin değiştirilmesi hariç olmak üzere, yakıt tüplerinin veya yakıt tanklarının harici bir kaynak vasıtasıyla doldurulmasını,

jj) "**Yarışma uçuşu**", balonun, hava yarışmalarında kullanıldığı ve ayrıca balonun hava yarışmalarına yönelik idmanlarda ve bu etkinliklere gitmek ve dönmek için kullanıldığı herhangi bir uçuş faaliyetini,

kk) "**Yere bağlı gaz balonu**", operasyon sırasında balonu sabit bir noktaya sürekli olarak sabitleyen bir bağlama sistemine sahip gaz balonunu,

ll) "**Yere bağlı uçuş**", kalkış usulünün bir parçası olarak kullanılabilen halat haricinde, operasyon sırasında balonu sabit bir konuma sabitleyen bir bağlama sistemine sahip uçuşu,

mm) "**Yeşil bayrak**", meteorolojik değerlendirme kapsamında belirlenen sektör ve zaman aralığı içerisinde balon işletmesi ve sorumlu pilot kararı ile uçuş operasyonu gerçekleştirilebileceğini,

nn) "**Yeterlilik kontrolü**", gerekli olabilecek sözlü sınavlar da dahil olmak üzere, bu Talimatta belirlenen güncel deneyim gerekliliklerine uymak amacıyla yeteneğinin kanıtlanmasını,

oo) "**Wet-lease**", Balonun, kiraya verenin işletme ruhsatı kapsamında işletildiği kiralama operasyonunu,

ifade eder.

(2) Bu Talimatta geçen kısaltmalar:

- a) "AFM", hava aracı uçuş el kitabını,
- b) "AGL", uçuş yapılan yeryüzünden olan yüksekliği,
- c) "AIC", Havacılık Bilgi Genelgeleri'ni,
- ç) "AIP", Havacılık Bilgi Yayını'nı,
- d) "AltMoC", alternatif uyumluluk yöntemlerini,
- e) "AMC", kabul edilebilir uyumluluk yöntemlerini,
- f) "ATS", hava trafik hizmetlerini,
- g) "CS", sertifikasyon şartlarını,
- ğ) "EASA", Avrupa Birliği Havacılık Emniyeti Ajansı'nı,
- h) "Genel Müdür", Sivil Havacılık Genel Müdürü'nü,
- ı) "Genel Müdürlük", Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nü,
- i) "GM", EASA tarafından yayımlanmış olan kılavuz dokümanları,
- j) "MDG", Meteoroloji Değerlendirme Grubu'nu,
- k) "MSL", deniz seviyesini,
- l) "NM", 1.852 m uzunluğundaki deniz milini,
- m) "NOTAM", Havacılara Bildirimi
- n) "SHM", slot hizmet merkezini,
- o) "SHT-BALON RUHSAT", 01/05/2021 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Ticari Balon İşletmeleri Talimatı'nı,
- ö) "SHT-CAM", 09/02/2023 tarihinde yayımlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Talimatı'nı,
- p) "SHT-DENETİM", 23/01/2012 tarihinde yayımlanan Sivil Havacılık İşletmeleri Denetimlerine İlişkin Uygulama Esasları Talimatı'nı,
- r) (Değişik:) SHT-BFCL: Balon Uçuş Ekibi Lisanslandırma Talimatını
- s) "SHT-MED", 15/06/2017 tarihinde yayımlanan Havacılık Sağlık Talimatı'nı,
- ş) "SHT-OLAY", 31/12/2012 tarihinde yayımlanan Sivil Havacılık Emniyet Olaylarının Raporlanmasına Dair Talimat'ı,
- t) "SHT-21", 25/11/2013 tarihinde yayımlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyonu Talimatı'nı,
- u) "SHT-7", 11/09/2014 tarihinde yayımlanan Hava Aracı Milliyeti ve Tescil işaretleri Talimatı'nı,
- ü) "SHY-İPC", 29/01/2013 tarihli ve 28543 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmeliği,
- v) "SHY-CA", 05/11/2022 tarihli ve 32004 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetmeliği'ni,
- y) "SHY-1", 02/06/2017 tarihli ve 30084 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Pilot Lisans Yönetmeliği'ni,
- z) (Değişik:) HKY-13 Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı Tarafından Yayımlanan Sivil Hava Aracı Kaza veya Ciddi Olaylarını Araştırma ve İnceleme Yönetmeliği
- aa) "SHY-21", 20/08/2013 tarihli ve 28741 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyonu Yönetmeliği'ni,
- bb) "UEİMB", Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığı'nı,
- cc) "VFR", görerek uçuş kurallarını, ifade eder.
- çç) (Ek:) "CTM-ERP", Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemini,

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Balon uçuş operasyonları

MADDE 6 -(1) İşletmeler, balonu, bu Talimatın Ek-1 Alt Bölüm BAS'ta belirtilen gerekliliklere uygun olarak işletecektir.

(2) Balonla ticari operasyon gerçekleştirmek isteyen işletmeler, bu maddenin birinci fıkrasına ilaveten bu Talimatın Ek-1 Alt Bölüm ADD'de yer alan gerekliliklere de uyacaktır. Ancak bu gereklilik, aşağıda listelenen balon operasyonları için geçerli olmayacaktır:

a) Balon uçuşunun doğrudan maliyetlerinin ve balonun depolanması, sigortalanması ve bakımı için yapılan yıllık maliyetlerin orantılı bir kısmının pilot dahil azami 4 (dört) kişi tarafından paylaşılması koşuluyla, yapılan maliyet paylaşımlı operasyonlar,

b) Yarışma veya gösteri uçuşları,

c) Uçuş ekibi dahil azami 4 (dört) kişinin olduğu tanıtım uçuşları veya SHY-1 Yönetmeliğine göre onaylanmış bir eğitim kuruluşu ya da havacılık sporunu veya eğlence amaçlı havacılığı desteklemek amacıyla oluşturulan bir kuruluş tarafından işletilen balon ile, kâr amacı güdülmeyen ve kuruluş üyesi olmayanların dâhil olduğu durumlarda bu uçuşların kuruluşun sadece sıra dışı bir faaliyetini temsil etmesi koşuluyla gerçekleştirilen paraşüt atma uçuşları,

ç) SHY-1 Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilen eğitim organizasyonları tarafından icra edilen uçuşlar.

(3) Birden fazla balon uçuş sahasında balon uçuş operasyonu gerçekleştirilmesi durumunda, işletme, her bir balon uçuş sahası için bu Talimatın ilgili gerekliliklerini yerine getirecektir.

Uçuş ekibi lisansları ve sağlık sertifikaları

MADDE 7 -(1) (**Değişik:**) Uçuş ekiplerine ilişkin lisans gereklilikleri için SHT-BFCL, sağlık gereklilikleri için SHT-MED hükümleri geçerli olacaktır.

Uçuş süresi sınırlamaları

MADDE 8 -(1) Uçuş ekipleri için uçuş süresi;

a) Genel Müdürlük tarafından izin verilen istisnai rekor uçuşları hariç, günlük azami 6 saat,

b) Birbirini takip eden 7 günlük 30 saat,

c) Aylık 90 saat,

ç) Yıllık 900 saattir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine bakılmaksızın, antrenman/tecrübe uçuşları günlük 4 saati geçemez.

(3) Birbirini takip eden 7 (yedi) gün içerisinde en az bir tam gün boş süre verilmesi zorunludur.

Balon ile amatör veya sportif havacılık faaliyetleri

MADDE 9 -(1) Ticari amaç taşımadan yapılacak amatör veya sportif balon uçuş faaliyetleri için işletme ruhsatı alınması şartı aranmaz. Sorumluluk ilgili özel veya tüzel kişide olmak üzere faaliyette bulunabilir. Bunlar icra edeceği uçuşlarda, Türkiye AIP'sinde yayınlanmış sivil havacılıkla ilgili kuralların, bu Talimat gerekliliklerinin uygulanması ve Genel Müdürlükten her uçuş öncesinde uçuş izni alması zorunludur.

Acil durum yönetimi

MADDE 10 -(1) Balonların sebep olduğu ve karşılaştığı olaylar, bu Talimatın Ek-1 Alt Bölüm ADD BOP.ADD.025 gerekliliği kapsamında Genel Müdürlüğe raporlanır.

(2) (**Değişik:**) Balonların sebep olduğu ve karşılaştığı kaza ve ciddi olayların bildirilmesi,

soruşturulması, incelenmesi, sonuçlarının belirlenmesi ve rapor edilmesi HKY-13 kapsamında yapılır.

Ticari yolcu operasyonları

MADDE 11 -(1) İşletme tarafından ticari yolcu operasyonlarında her balon için sorumlu pilot, varsa gözlemci pilot, yer ekibi üyeleri, yolcu isimleri, uyruk ve cinsiyet bilgilerini ihtiva eden yolcu manifestosu hazırlanması ve her yolcu için biniş kartı verilmesi zorunludur.

(2) Yolcu manifestosu ve biniş kartı elektronik olarak da hazırlanabilir. Bu durumda, uygulamaya başlanmadan önce Genel Müdürlükten onay alınacaktır. Elektronik olarak sağlanan tüm bilgiler, SHM veya Genel Müdürlük tarafından kullanılan otomasyon sistemi ile entegre edilecektir.

Balon tescil ve uçuşa elverişlilik sertifikaları

MADDE 12 -(1) İşletme, geçerli tescil ve uçuşa elverişlilik sertifikası bulunmayan hiçbir balonu işletemez.

(2) Balonlarda kullanılacak milliyet ve tescil işareti, yerleri, ölçüleri, karakter tipleri, tescili, tescil sertifikası ve kimlik plakası ile ilgili gereklilikler SHT-7 Talimatında düzenlenmiştir.

Balon uçuşlarının yapılamayacağı durumlar ve tahditler

MADDE 13 -(1) Aşağıdaki durumlarda kesinlikle balonla uçuş yapılamaz:

a) Uçuştan 10 (on) gün önce Genel Müdürlükten bu uçuş için gerekçeleri belirtilerek özel izin alınmadığı durumlarda, balon uçuşlarının ruhsatlı bir havaalanının 5 NM yakınında olması halinde,

b) Asgari görüş mesafesi 2.000 metreye eşit veya altında olması durumunda, balonun bulutlardan dikey olarak uzaklığının 450 metre, yatay olarak uzaklığının ise 600 metreden az olması durumunda ve termik ile kümülonimbus oluşumlarında,

c) AIP'de yer alan yasak, tehlikeli, tahditli sahalar ile NOTAM ile duyurusu yapılmış sahalar üzerinde,

ç) İniş ve acil durumlar dışında, meskûn mahallerin üzerinde 1.000 fit AGL yükseklik altında.

(2) Balon uçuşları, o esnada havada bulunan hava araçlarına ya da yerdeki insanlara ve mülklere karşı bir risk oluşturmamalıdır.

(3) Uçuş faaliyeti esnasında balonda bulunan telsiz, mobil/cep telefonu vb. mevcut muhabere cihazları kapatılamaz.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında özel izin alınması durumunda, balon operasyonlarının düzenleneceği sahanın; sivil ve askeri hava alanlarına 5 NM mesafenin altında veya sivil ve askeri havaalanları için ilan edilmiş standart geliş/kalkış, aletli alçalma ve pas geçme usulleri ile meydan üzerindeki bekleme usullerini etkileyecek bir mesafede olması durumunda, aşağıdaki şartlar yerine getirilecektir:

a) Hava Trafik Kontrol Üniteleri ile iletişim için iki yönlü muhabere sisteminin bulunacaktır. İlgili ünitelerle temas sağlanmasını takiben Hava Trafik Kontrolörlerince verilecek talimatlara tam olarak uyulacaktır.

b) AIP'de yer alan radyo muhabere prosedürü eksiksiz uygulanacaktır.

c) Kontrollü hava sahasına giriş ve kat edişten en az 10 dakika önce ilgili Hava Trafik Kontrol ünitesi ile temasa geçilecektir.

(5) Balon işletmelerince düzenlenecek balon operasyonları sırasında; uçuş müsaadesi alınmış saha yatay/dikey limitlerin ihlal edilmesi, gerekli uçuş kural ve kaidelerine uyulmaması ya da sivil/asker Hava Trafik Kontrol ünitelerince verilecek herhangi bir talimatın uygulanmaması nedeniyle ortaya çıkacak uçuş emniyet sorumluluğu, tamamen ilgili işletme ve sorumlu pilota aittir.

(6) Sıcak hava balonları için, yer rüzgârı, kalkış anında ve yerinde öğrencilerin yalnız uçuşlarında 8 knot, yolculu uçuşlarda 10 knot üzerinde ise balonla uçuş yapılmaz. Sıcak hava balonu dışındaki diğer balonlar için ilgili AFM'de geçen limitler geçerlidir.

(7) Öngörülen iniş anı ve yeri için tahmin edilen rüzgâr, kalkış için belirlenen limitlerin

üzerinde ise, balonla uçuş yapılmaz.

Yere bağlı balonlar

MADDE 14 -(2) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

- a) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- b) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- c) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- ç) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- (3) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- a) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- b) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- c) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- ç) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- d) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- e) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- f) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- g) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- ğ) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- h) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- ı) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- i) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- j) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- k) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- l) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

(1) (**Değişik:**) Yere bağlı balon operasyonları, ilgili balonun AFM'si içerisinde yer alan gereklilikler kapsamında işletme el kitabında tesis edilen prosedürlere göre işletmenin sorumluluğunda icra edilir. Uygulamaya ilişkin prosedürler, operasyon öncesinde Genel Müdürlük onayına tabidir.

- a) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- 1) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- 2) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- 3) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- 4) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- b) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- c) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- ç) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)
- d) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

Mevzuat ve havacılık bilgi ürünleri

MADDE 15 -(1) Tüm uçuş ekipleri ve diğer operasyonel personel;

- a) Güncel mevzuata,
 - b) AIC'ye,
 - c) NOTAM'lara,
 - ç) Türkiye AIP'sine,
- erişilebilir durumda olmalıdır.

(2) Havacılık enformasyonu, uçuş ekibine, bir havacılık bilgi sistemi ünitesi ile sağlanıyorsa, işletmenin bu hizmeti çoğaltması gerekmeyebilir, ancak bilginin kolayca erişilebilir olmasından işletme sorumludur.

(3) Genel Müdürlük tarafından, ilgili sivil ve askeri kurumlarla koordinasyonu müteakip kulüplerin/kurumların ilgili Hava Trafik Kontrol üniteleri ile protokol yapmaları ve balon uçuş sahalarının NOTAM'lanması sağlanacaktır.

Tanıtmalı sahalar

MADDE 16 -(1) Genel Müdürlük balon uçuşlarının icra edileceği Türkiye hava sahasındaki bazı alanlar için özel operasyonel şartlar belirleyebilir ve bu şartlar AIC'de yayımlanır. Söz konusu alanlarda uçuş faaliyeti gerçekleştirecek işletmeler bu şartlara uymak zorundadır.

Balon paraşüt operasyonları

MADDE 17 -(1) Balon paraşüt operasyonları özel operasyon olarak değerlendirilmekte olup, bu Talimatın Ek-1 Altbölüm BAS BOP.BAS.190 ve/veya Ek-1 Altbölüm ADD BOP.ADD.510 maddelerinde yer alan gereklilikler geçerlidir.

a) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

1) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

2) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

3) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

4) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

5) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

b) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

1) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

2) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

3) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

4) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

5) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

6) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

7) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

8) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

9) (Mülga: 15/03/2024 - 3068)

Uçuş ekibi kiralama

MADDE 18 -(1) İşletme gerek duyması halinde, bir başka işletme bünyesinde görevli olan ve işletmesinde herhangi bir sorumlu yönetici personel görevi icra etmeyen, geçerli lisans ve sağlık sertifikasına sahip bir uçuş ekibini, 15 (on beş) günden az olmamak üzere ve sigorta gerekliliklerinin karşılanması kaydıyla, sözleşmede belirtilen süre dahilinde geçici olarak görevlendirebilir.

(2) Söz konusu görevlendirme Genel Müdürlük onayı ile gerçekleşir.

(3) Kiralanan uçuş ekipleri sadece görevlendirildikleri işletmede uçabilir. Ancak, kiralama sözleşmesinin iptal edilmesi ve gerçekleşen kiralama süresinin 15 (on beş) günden az olması durumunda, kiralanan uçuş ekibi 15 (on beş) gün tamamlanana kadar kendi işletmesinde uçuş yapamaz.

(4) Kiralayan işletme tarafından kiralanan uçuş ekibine, uçuşa başlamadan önce, işletme el kitabında tanımlanan; işletme prosedürlerini, uçuş yapılacak bölgeyi ve uçuş yapılacak balonların AFM'lerini içeren teorik eğitim verilmesi gerekmektedir.

(5) G ö r e v l e n d i r m e y e i h t i y a ç d u y a n i ş l e t m e , kiralama talebi, resmi yazı ile aşağıda listelenen belgeler ile birlikte Genel Müdürlüğe sunacaktır:

a) Uçuş ekibi kiralamaya yönelik yapılan sözleşmenin bir örneği,

b) Görevlendirilecek uçuş ekibine ilişkin uçuş ekibi lisansının bir örneği,

c) Kiralanan ekibin sigorta gerekliliklerinin sağlandığına ilişkin kayıtlar,

ç) Bu maddenin dördüncü fıkrası kapsamındaki eğitim gerekliliklerinin sağlandığına dair kayıtlar veya sağlanabilmesi amacı ile hazırlanan eğitim planlaması.

(6) (**Ek:**) Ekip geçişleri Genel Müdürlük tarafında yapılan düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilir. Geçiş yapan uçuş ekipleri sadece görevlendirildikleri işletmede uçabilir. Ancak, gerçekleşen uçuş süresinin 1 (bir) aydan az olması durumunda, geçiş yapan uçuş ekibi 1 (bir) ay tamamlanana kadar kendi işletmesinde uçuş yapamaz.

Yer ekibi üyesi

MADDE 19 -(1) Sıcak hava balonlarının yerden kontrolü ile görevli olan yer ekibi üyelerinin, SHT-BALON RUHSAT Ek-4 (E)'de belirtilen eğitimlere sahip olması gerekmektedir. Eğitimlere sahip olmayan kişilerin yer ekibi üyesi olarak görev almalarına izin verilmeyecektir. Sıcak hava balonu dışındaki balonlar için yer ekibi üyesi gereklilikleri Genel Müdürlükçe ayrıca değerlendirilir.

(2) İşletmeler, her sıcak hava balonu için, kubbe kapasitesine göre, biri ekip şefi olmak üzere, aşağıda belirtilen sayıda yer ekibi üyesi bulundurmak ve konuya ilişkin gerekliliklere işletme el kitabında yer vermek zorundadır:

a) Kubbe kapasitesi 150.000 kübik fit (4.250 m³)'e kadar olan sıcak hava balonları için en az 2 (iki) personel,

b) Kubbe kapasitesi 150.001 kübik fit - 340.000 kübik fit (4.251 m³ - 9.620 m³) arasında olan sıcak hava balonları için en az 3 (üç) personel,

c) Kubbe kapasitesi 340.001 kübik fit - 425.000 kübik fit (9.621 m³ - 12.000 m³) arasında olan sıcak hava balonları için en az 4 (dört) personel,

ç) Kubbe kapasitesi 425.001 kübik fit (12.001 m³) ve üzerinde olan sıcak hava balonları için en az 5 (beş) personel.

(3) Yer personeli ihtiyaç/rüzgâr durumuna göre sorumlu pilot ve işletme tarafından artırılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Balon Uçuş Sahası Değerlendirmesi

Balon uçuş sahası değerlendirmesinin amacı ve yapılabileceği durumlar

MADDE 20 -(1) Balon uçuş sahası değerlendirmesi, Genel Müdürlük tarafından balon uçuş sahası olarak düzenlenmemiş bölgelerde emniyetli uçuşa uygunluğun değerlendirilmesi ve gerektiğinde çeşitli emniyet tedbirlerinin belirlenmesi amacıyla Genel Müdürlük tarafından yapılır.

(2) Genel Müdürlük tarafından balon uçuşu yapılamayacağına yönelik kısıtlama bulunan bölgeler ile balon uçuş sahası olarak yayımlanmış bölgelerin sınırlarından 35 NM mesafedeki bölgeler için balon uçuş sahası değerlendirmesi yapılamaz.

Balon uçuş sahası değerlendirmesinin yapılması

MADDE 21 -(1) (**Değişik:**) Yeni bir bölgenin balon uçuş sahası olarak değerlendirilmesine yönelik başvurular, işletme tarafından CTM-ERP sistemi üzerinden "SHSS2033" kodu ile ücretin yatırılmasını müteakip yine aynı sistem üzerinden yapılır. Başvuru ekinde SHGM.UOD.86283779.FR.10 Balon Uçuş Sahası Başvuru Formu ve bu form içeriğinde belirtilen bilgiler bulunur. Başvurunun CTM-ERP üzerinden yapılması zorunludur.

(2) (**Değişik:**) Başvurunun ardından, talep edilen bölgenin hava sahasının kullanımına ilişkin uygunluk değerlendirmesinin yapılabilmesi amacıyla, Hava Seyrüsefer Dairesi Başkanlığı tarafından CTM-ERP sistemi üzerinden aşağıdaki uygunluk görüşleri temin edilir:

a) (**Ek:**) İlgili askerî ve sivil kurum ve kuruluşlardan, talep edilen bölgenin balon uçuş faaliyetleri bakımından uçuş emniyetine uygunluğuna ilişkin görüş,

b) (**Mülga:**)

b) (**Ek:**) Faaliyet alanının bulunduğu yerin Valiliği ve Belediyesinden, aşağıdaki hususların uçuş emniyetine etkileri gözetilerek uygunluk görüşleri:

- 1) (**Ek:**) Güvenlik,
- 2) (**Ek:**) Kültür varlıkları,
- 3) (**Ek:**) Tarihî doku,
- 4) (**Ek:**) İmar durumu,
- 5) (**Ek:**) Bölgeye özgü diğer hususlar.

Kurum ve kuruluş görüşleri alınmadan saha değerlendirmesi yapılmaz.

c) (**Mülga:**)

ç) (**Mülga:**)

d) (**Mülga:**)

e) (**Mülga:**)

f) (**Mülga:**)

g) (**Mülga:**)

f) (**Mülga:**)

(3) (**Değişik:**) Kurum ve kuruluşlardan alınan görüşlerin tamamının olumlu olması hâlinde, talep edilen bölgenin balon uçuş faaliyetlerine uygunluğunun yerinde değerlendirilmesi amacıyla Genel Müdürlük tarafından saha incelemesi planlanır ve icra edilir. Bu kapsamda yapılacak saha değerlendirmesi azami 60 gün içerisinde tamamlanır ve bu Talimatın 22'nci maddesi uyarınca rapor hazırlanır.

(4) (**Değişik:**) Saha incelemesi; meteorolojik koşullar, kalkış ve iniş alanları, görsel/tarihi alanlar, NOTAM planlaması, yer trafiği, çevresel manialar ve uçuş sahasının genel yapısı gibi unsurları kapsar. Değerlendirme, SHGM.UOD.86283779.FR.11 "Balon Uçuş Sahası İnceleme Kontrol Formu" doğrultusunda yapılır.

(5) (**Ek:**) İlk kez uçuş yapılacak sahalarda, saha inceleme raporunda belirlenen riskler dikkate alınarak Genel Müdürlük tarafından uygun görülecek sayıda test uçuşu yapılması işletmeden talep edilir. Test uçuşları yolcusuz olarak icra edilir.

(6) (**Ek:**) Test uçuşlarına ilişkin GPS uçuş kayıtları ile uçuş sırasında tespit edilen hususlara yönelik risk analizlerini içeren rapor Genel Müdürlüğe sunulur.

(7) (**Ek:**) Yapılan tüm değerlendirmelerin olumlu sonuçlanması hâlinde, bölgenin balon uçuş faaliyetlerine uygunluğuna ilişkin nihai değerlendirme tamamlanarak işletmeye resmî yazı ile bildirilir. Ticari sır veya kişisel veri niteliği taşımayan bilgilerle sınırlı olmak üzere, Genel Müdürlük tarafından hazırlanan bölge inceleme raporu bilgilendirme amacıyla Genel Müdürlük web sitesinde yayımlanır.

(8) (**Ek:**) Değerlendirme aşamalarından herhangi birinde olumsuzluk tespit edilmesi hâlinde süreç sonlandırılır ve uygunluk verilmediği başvuru sahibine resmî yazı ile bildirilir.

Değerlendirme raporu hazırlanması

MADDE 22 -(1) (Değişik:) Bu Talimatın 21'inci maddesi kapsamında gerçekleştirilen saha incelemesine ilişkin değerlendirmeler; kullanılan yöntemler, veri kaynakları, meteorolojik analizler, hâkim rüzgâr yönleri, çevresel koşullar, bölgesel riskler ve saha karakteristikleri dikkate alınarak bir Saha İnceleme Raporu düzenlenir.

(2) (**Değişik:**) Raporda; saha incelemesinde kullanılan prosedürler, değerlendirmeye esas alınan metodlar, yararlanılan tüm veri ve dokümanlar ile saha gözlemlerine ilişkin tespitler açıkça belirtilir. Değerlendirmede kullanılan tüm varsayımlar, belirsizlikler ve bunların sonuçlara etkisi raporda ayrıntılı şekilde açıklanır.

(3) Raporda, hangi önemli varsayımların, tahminlerin ve sadeleştirmelerin yapıldığı net bir

şekilde belirtilir ve izlenecek prosedürler, metotlar ve veri kaynaklarının seçimi, nedenleri ile ortaya çıkan sonuçlarla ilgili belirsizlikler olması halinde bunların nedenleri ve etkileri ayrıntılı olarak açıklanır.

(4) Raporda, tespit edilen tehlikelerin ve bunların ortaya çıkmasını etkileyen emniyet olaylarının neler olduğu açık bir şekilde vurgulanır. Riskleri azaltmak amacıyla tavsiye edilen önlemler ayrıca belirtilir. Risk değerlendirmesi neticesinde, başvuru sahibinden bölgede 5-8 knot rüzgâr hızı aralığı ve istenilen uçuş irtifasını içerecek şekilde 3 (üç) adet test uçuşunun, yolcusuz olarak, Genel Müdürlük tarafından talep edilen kübik fit hacimdeki bir balonla gerçekleştirilmesi talep edilebilir. Bu uçuşlar, ihtiyaç görülmesi halinde Genel Müdürlükte görevli kontrol pilotlarının gözetiminde icra edilir.

(5) Hazırlanan rapor, çalışmaya katılan tüm uzmanlar tarafından imzalanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Meteoroloji Değerlendirmesi

Genel esaslar

MADDE 23 -(1) Balon uçuş sahasına ait uçuş öncesi meteoroloji durumlarının incelenmesi, raporların analizi ve koordinasyonu, meteoroloji değerlendirmesinin yapılması ve SHM'ye iletilmesi hususlarına ilişkin uygulamalar aşağıda belirtilmiştir:

a) MDG'nin oluşturulması;

1) Meteoroloji değerlendirmesi, MDG tarafından yapılır.

2) MDG, her bir balon uçuş sahası için asil ve yedek üyeler olmak üzere ilgili balon uçuş sahasında görevli sorumlu pilotlar arasından seçilerek Genel Müdürlük tarafından oluşturulur. Görevden ayrılanların yerine Genel Müdürlük tarafından yeni bir sorumlu pilot görevlendirilir.

3) Asil görevlinin olmadığı durumlarda (izin ve/veya mücbir sebepler), Genel Müdürlük tarafından belirlenen yedek listesine göre ilgili gün ve balon uçuş sahası için değerlendirme yapacak uygun bir sorumlu pilot görevlendirilir.

b) MDG; ilgili balon uçuş sahasına ilişkin yayımlanmış AIC kapsamında meteoroloji verilerine dayalı olarak ve gerektiğinde uçuş sahasında fiziki kontrolleri yaparak ön değerlendirme yapar.

c) Meteoroloji değerlendirmesi, uçuştan 1 (bir) gün önce meteoroloji raporlarının incelenmesiyle başlar, uçuşun yapılacağı gün uçuş saatinden önce kesinleştirilir. Meteorolojinin durumuna göre 1 (bir) gün önceden de meteoroloji değerlendirmesi sonucu kırmızı bayrak kararı verilebilir.

ç) Görevlendirilmiş olan MDG sorumlusu, sorumlu olduğu balon uçuş sahasının meteoroloji ön değerlendirmesini yapar ve ilgili balon uçuş sahası hakkındaki nihai meteoroloji değerlendirmesini SHM'ye iletir. SHM bu bilgileri kayıt altına alır.

(2) Meteoroloji değerlendirilmesi kapsamında dikkate alınan kriterler, kullanılan yöntemler, raporların analizleri hakkında ayrıntılı düzenleme Genel Müdürlük tarafından ayrıca yapılabilir.

(3) MDG'de görev alan uçuş ekipleri için Meteoroloji Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen havacılık meteorolojisi bilgilendirme eğitimini almaları Genel Müdürlük tarafından talep edilebilir.

Meteoroloji değerlendirmesinin yayımlanması

MADDE 24 -(1) Meteoroloji değerlendirmesinin alınmasını müteakip MDG sorumlusu tarafından uçuşa ait bayrak kararları, balon uçuş sahası ve/veya balon uçuş sahasına ilişkin yayımlanmış AIC'de belirtilen slot uygulaması (bölge, asıl/ikincil, periyot, vb.) bazında nihai olarak verilir. MDG sorumlusu bayrak kararı, Genel Müdürlük kontrol pilotlarının kontrolü sonrasında, uçuş gerçekleştirilmeden önce değiştirilebilir. Uçuş gerçekleştirildikten sonra yapılan bayrak doğrulama

kontrolü sonrasında mevcut verilere göre yanlış bir uygulama tespit edilmesi durumunda, ilgili MDG sorumlusu uyarılarak açıklama talep edilir ve kayıt altına alınır. Söz konusu kusurun mükerrer olması durumunda ise ilgili sorumlu pilot MDG'den çıkarılabilir.

(2) Uçuşa ait bayrak kararı, kırmızı (uçulamaz), sarı (hazırlık yapılabilir ama uçulamaz) ve yeşil (uçulabilir) olarak Genel Müdürlük veya Genel Müdürlükçe yetkilendirilen SHM tarafından yayınlanır. Kırmızı (uçulamaz) bayrak kararı yayımlandıktan sonra yeniden değerlendirme sonrasında değişiklik yapılması mümkün değildir.

(3) Yeşil bayrak tavsiye niteliğinde olup, tüm sorumluluk sorumlu pilot ve işletmede olacak şekilde uçuş yapılabileceğini gösterir. Sarı ve kırmızı bayrak olduğu durumlarda uçuş yapılması yasaktır.

(4) Kırmızı ve/veya sarı bayrağın ilan edildiği durumlarda, uçuşun başlatılması veya devam ettirilmesi yasaktır. Ancak, öğretmen pilot nezaretinde yapılacak eğitim uçuşları (çift kumanda) ile kontrol pilotu nezaretinde yapılacak kontrol uçuşları için MDG sorumlusu ile irtibata geçilerek söz konusu uçuşlar gerçekleştirilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Aykırı davranışlar ve idari yaptırımlar

MADDE 25 -(1) İlgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Talimatta belirtilen kurallara uymayan işletmelere ve ilgili personele 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 27 nci, 30 uncu ve 143 üncü maddelerinde belirtilen hükümler ile SHY-İPC Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Geçiş hükmü

MADDE 26 -(1) İşletmeler, bu Talimatın yayımı tarihinden itibaren, mevcut durumlarını en geç 31.12.2022 tarihine kadar bu Talimat hükümlerine uygun hale getirmek zorundadır. Bu süre içerisinde gereken koşulları sağlayamayan işletmelerin uçuşları, söz konusu koşullar yerine getirilene kadar azami 6 (ay) süre ile durdurulur. Verilen süre sonunda gerekli koşulların sağlanamamış olması durumunda, işletmenin mevcut işletme ruhsatı ile ilgili SHT-BALON RUHSAT kapsamında idari yaptırım uygulanır.

(2) Bu Talimatın yayımlanması ile birlikte bu Talimatın Ek-1 Altbölüm ADD Kısım 4 BOP.ADD.300(a)(1) gerekliliğine haiz olmayan, ancak bu Talimatın yayımlanmasından önce 425.000 kübik fit üzerindeki balonlarla operasyon yapabilmesine yönelik sürecin bir parçası olarak 425.000 kübik fit üzerindeki balonlarda asgari 1 uçuşta gözlemci pilot olarak görev yapmış uçuş ekipleri için, ilgili uçuş ekibinin talebi üzerine, aşağıdaki gereklilikler geçerli olacaktır:

- a) BPL Grup-D lisansına ve asgari toplam 750 saat uçuş tecrübesine sahip olması,
- b) 425.000 kübik fit üzerindeki balonlarda asgari 10 uçuşta gözlemci pilot olarak görev yapmış olması,
- c) Genel Müdürlük bünyesinde görevli kontrol pilotları veya Genel Müdürlükçe yetkilendirilen kontrol pilotları tarafından yolcusuz olarak 425.000 kübik fit üzerindeki balonda yapılacak 1 saatlik kontrol uçuşunda başarılı olması.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 27 -(1) Aşağıda belirtilen Talimat ve Genelgeler yürürlükten kaldırılmıştır.

- a) 10/10/2012 tarihinde yayımlanan Balonla Ticari Havacılık Faaliyetleri Talimatı,
- b) 14/07/2013 tarihinde yayımlanan Nevşehir Kapadokya Balon Uçuş Sahası Slot Uygulama Talimatı,
- c) 09/05/2020 tarihinde yayımlanan Pamukkale Bölgesi Uçuş Sahası Slot Uygulaması ve Hava

Sahası Kullanımı Talimatı,

ç) 12/02/2015 tarihinde yayımlanan "Kapadokya Balon Uçuş Sahası dışındaki bölgelerde yapılacak uçuşlar hk." Genelgesi,

d) 16/06/2016 tarihinde yayımlanan "Kapadokya Bölgesi Balon Uçuşları Meteorolojik Değerlendirme" Genelgesi,

e) 08/04/2020 tarihinde yayımlanan "Kapadokya Bölgesi Balonla Uçuş Tedbirleri" Genelgesi.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen mevzuata yapılan atıflar, bu Talimata yapılmış sayılacaktır.

Yürürlük

MADDE 28 -(1) Bu Talimat, yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29 -(1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

EK-1

BALON UÇUŞ OPERASYONLARI (BÖLÜM-BOP)

ALT BÖLÜM BAS - TEMEL OPERASYONEL GEREKLİLİKLER

KISIM 1 - GENEL HÜKÜMLER

BOP.BAS.001.Kapsam

Bu Alt Bölümde, bu Talimatın 6 ncı maddesi kapsamında, işletme tarafından yerine getirilmesi gereken gereklilikler yer almaktadır.

BOP.BAS.005.Yetkili otorite

Yetkili otorite, Genel Müdürlüktür.

BOP.BAS.010.Uyumluluk yöntemleri

a)İşletme, bu Talimat gerekliliklerine uyumluluğu sağlayacaktır.

b)İşletme, bu uyumluluğu sağlamak için aşağıdaki yöntemlerden birini kullanacaktır:

1)AMC;

2)AltMoC.

BOP.BAS.015.Tanıtım uçuşları

Tanıtım uçuşları:

a)VFR'ye göre icra edilecek, ve

b)Tanıtım uçuşlarını gerçekleştiren kuruluşun görevlendirdiği sorumlu kişi tarafından emniyet kapsamında gözlemlenecektir.

BOP.BAS.020.Emniyet sorununa anında müdahale

İşletme:

a)Genel Müdürlük tarafından zorunlu kılınan emniyet önlemlerini, ve

b)Genel Müdürlük tarafından aksi belirtilmediği sürece, ilgili hava aracı/komponenti için tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından yayımlanmış olan her bir uçuşa elverişlilik direktifi ve diğer zorunlu bilgileri uygulayacaktır.

BOP.BAS.025.Sorumlu pilotluğa görevlendirme

(Değişik:) İşletme, SHT-BFCL uyarınca, bir sorumlu pilot görevlendirecektir.

BOP.BAS.030.Sorumlu pilotun sorumlulukları

a)Sorumlu pilot:

- 1)Balon operasyonları sırasında balon ile taşınan herhangi bir kişi veya eşyanın emniyetinden sorumlu olacak;
- 2)Emniyetin sağlanması adına, uçuşun başlatılmasından, devamından veya sonlandırılmasından sorumlu olacak;
- 3)Geçerli tüm operasyonel usullere ve kontrol listelerine uyulduğundan emin olacak;
- 4)Yalnızca, aşağıda verilen operasyonel sınırlamalara uyulduğundan emin olduğunda uçuşu başlatacak:
 - i)Balonun uçuşa elverişli olması;
 - ii)Balonun usulüne uygun tescil edilmiş olması;
 - iii)Uçuşun gerçekleştirilmesi için gerekli aletler ve teçhizatın balonun üzerinde taşınması ve çalışır durumda olması;
 - iv)Balonun ağırlığının, AFM'de tanımlanan sınırlar dahilinde uçuşun gerçekleştirilebileceği değerde olması;
 - v)Tüm teçhizatın ve bagajın gereğince sabitlenip emniyete alınması;
 - vi)AFM'de belirtilen hava aracı operasyonel sınırlamalarının uçuş sırasında hiçbir zaman aşılmaması;
- 5)Uçuş öncesi kontrolün, SHT-CAM kapsamında gerçekleştirilmesini temin edecek;
- 6)Kubbenin şişirilmesine ve söndürülmesine yardımcı olan yer ekibi üyelerinin uçuş öncesinde bilgilendirilmesinden sorumlu olacak;
- 7)Kubbenin şişirilmesine ve söndürülmesine yardımcı olan yer ekibi üyelerinin uygun koruyucu giysileri giymesini sağlayacak;
- 8)Acil durum teçhizatlarının kolaylıkla erişilebilir bir yer ve durumda olduğuna emin olacak;
- 9)Balonun sepetinde veya yakınında sigara içen kimse olmamasını sağlayacak;
- 10)Balonun veya içindeki kişi veya eşyaların emniyetini tehlikeye atabilecek ölçüde psikoaktif maddelerin etkisi altında görünen bir kişinin balonda taşınmasına izin vermeyecek;
- 11)Başka bir pilotun kontrolü altında olan durumlar hariç olmak üzere, uçuş sırasında balonu daima kontrolünde tutacak;
- 12)Hemen karar verilmesini ve harekete geçilmesini gerektiren acil durumlarda, bu durumlarda gerekli gördüğü her türlü işlemi uygun bir şekilde gerçekleştirecektir. Bu gibi durumlarda, emniyetin sağlanması adına kurallardan, operasyonel usullerden ve yöntemlerden gerekli olduğu ölçüde ayrılabilir;

13) Kendisinin hastalık, aşırı yorgunluk, oksijen eksikliği veya başka bir sebepten dolayı görevini ifa kapasitesinde önemli bir azalma olduğu durumlarda, müsaade edilen en yakın operasyon alanına iniş yapacak;

14) Uçuş veya uçuş serisi sona erdirildiğinde, balonda kullanılan verileri ve bilinen veya şüphelenilen tüm kusurları balon kayıt defterine kayıt edecek;

15) Balonla ilgili herhangi bir ciddi olay veya kaza hakkında mümkün olan en hızlı şekilde vakit geçirmeden UEİMB ve ilgili acil durum hizmetlerini bilgilendirecek;

16) Vakit geçirmeden Genel Müdürlüğe yasa dışı müdahale davranışı raporunu sunacak ve yasa dışı müdahale ile ilgili yerel makamı bilgilendirecek;

17) Vakit geçirmeden uygun ATS birimine karşılaşılan ve başka bir hava aracının emniyetini etkileyebilecek tehlikeli hava durumu veya uçuş koşullarını rapor edecektir.

b) Sorumlu pilot, aşağıdaki durumlarda balonda görev yapmayacaktır:

1) Sakatlık, hastalık, ilaç, aşırı yorgunluk veya herhangi bir psikoaktif maddenin etkisi de dahil olmak üzere, herhangi bir sebepten ötürü görevini ifa edemeyecek duruma gelmişse veya kendisini görevlerini ifa edemeyecek durumda hissediyorsa;

2) Geçerli tıbbi şartlar yerine getirilmemişse.

c) Balonun işletilmesine ekip üyelerinin dahil olduğu her durumda, sorumlu pilot:

1) Kritik uçuş safhalarında veya gerekli görülen durumlarda, tüm ekip üyeleri kendilerine tahsis edilen görev yerlerinde olacak ve balonun emniyetli bir şekilde işletilmesi için gerekli olanlar dışında hiçbir faaliyet gerçekleştirmediklerinden emin olacak;

2) Herhangi bir ekip üyesi sakatlık, hastalık, ilaç, aşırı yorgunluk veya herhangi bir psikoaktif maddenin etkisi de dahil olmak üzere, herhangi bir sebepten ötürü görevini ifa edemeyecek duruma gelmişse veya kendisini görevlerini ifa edemeyecek durumda hissediyorsa uçuşa başlamayacak;

3) Herhangi bir ekip üyesinin hastalık, aşırı yorgunluk, oksijen eksikliği veya başka bir sebepten dolayı görevini ifa kapasitesinde önemli bir azalma olduğu durumlarda, hava koşullarının müsaade ettiği en yakın operasyon alanına iniş yapacak;

4) Tüm ekip üyelerinin ortak bir dille iletişim kurabilmelerini sağlayacaktır.

BOP.BAS.035.Sorumlu pilotun yetkileri

Sorumlu pilot aşağıdaki yetkilere sahip olacaktır:

a) Balonun ve taşıdığı tüm kişi veya eşyaların emniyetini sağlamak amacıyla, tüm komutları vermek ve gerekli her türlü işlemi yapmak;

b) Balonun ve taşınan tüm kişi veya eşyaların emniyeti için tehlike oluşturabilecek herhangi bir kişinin bindirilmesini veya yükün taşınmasını reddetmek.

BOP.BAS.040.Ekip üyelerinin sorumlulukları

a) Herhangi bir ekip üyesi, balonun işletilmesi ile ilgili görevlerini uygun bir şekilde yerine getirmekten sorumludur.

b) Ekip üyeleri, sakatlık, hastalık, ilaç, aşırı yorgunluk veya herhangi bir psikoaktif maddenin etkisi de dahil olmak üzere, herhangi bir sebepten ötürü görevini ifa edemeyecek duruma gelmişse veya kendisini görevlerini ifa edemeyecek durumda hissediyorsa görevlerini ifa etmeyecektir.

c)Ekip üyeleri, aşağıdaki iki hususta sorumlu pilota rapor verecektir:

1)Acil durum sistemleri dahil olmak üzere, balonun uçuşa elverişliliğini veya emniyetli bir şekilde işletilmesini etkileyebileceğine inandığı herhangi bir hatayı, arızayı, kusurlu çalışmayı veya kusuru;

2)Herhangi bir olayı.

d)Bu Talimatın 18 inci maddesi gereği, birden çok işletme için görevler üstlenen herhangi bir uçuş ekibi üyesi:

1)Uçuş ve dinlenme sürelerine ilişkin bireysel kayıtlarını muhafaza edecek;

2)Geçerli uçuş ve görev süresi sınırlamaları ve dinlenme gereklilikleri uyarınca faaliyetlerini planlamak için ihtiyaç duyulan verileri her işletmeye sunacaktır.

BOP.BAS.045.Kanunlara, yönetmeliklere ve prosedürlere uyumluluk

a)Sorumlu pilot ve diğer tüm ekip üyeleri ilgili ulusal mevzuatlara uyacaktır.

b)Sorumlu pilot, geçilen alanlara, kullanılacak operasyon alanlarına ve ilgili hava seyrüsefer tesislerine ilişkin olarak görevlerinin ifası ile ilgili mevzuatlara ve usullere aşına olacaktır.

BOP.BAS.050.Taşınması gereken belgeler, el kitapları ve bilgiler

a)Aşağıdaki belgeler, el kitapları ve bilgilerin asılları ya da kopyaları her uçuşta taşınacaktır:

1)Operasyonel sınırlamalar, normal, normal olmayan ve acil durum usulleri ile balonun işletilmesine özgü diğer ilgili bilgiler;

2)Gerekli olduğunda, yapılmış ATS uçuş planına ilişkin detaylar;

3)Sınırları belirlenmiş ve yayınlanmış olan balon uçuşu sahaları dışında yapılacak uçuşlarda, uçuş yapılacak bölgenin tüm özelliklerini, bölgedeki havaalanı, kontrollü hava sahası, yasak, tahditli, askeri ve tehlikeli sahaların mevcudiyetinin kontrol edebileceği güncel harita.

b)Aşağıdaki belgeler, el kitapları ve bilgilerin asılları ya da kopyaları her uçuşta taşınacaktır veya yer ekibi aracı içerisinde bulundurulacaktır:

1)Tescil sertifikası;

2)Ekler dahil olmak üzere, uçuşa elverişlilik sertifikası;

3)AFM;

4)Balonun BOP.BAS.355(a) maddesi uyarınca teçhiz edilen telsiz haberleşme teçhizatının hava aracı radyo lisansı;

5)Üçüncü şahıs mali mesuliyet sigorta belgesi/belgeleri;

6)Balon uçuş kayıt defteri;

7)Uçuş ile ilgili olabilecek gerekli görülen diğer her türlü belge.

c)Genel Müdürlüğün talebi doğrultusunda, sorumlu pilot veya işletme, Genel Müdürlük tarafından 24 saatten az olmayan bir süre içerisinde belgenin aslını sunacaktır.

BOP.BAS.055.Tehlikeli maddeler

a)Tehlikeli maddelerin balon ile taşınması, güncel Teknik Talimatlar ile ICAO Ek-18'de belirtilen gerekliliklere uygun bir şekilde gerçekleştirilecektir.

b)Sorumlu pilot, tehlikeli maddelerin farkında olmadan balonda taşınmasının önlenmesi adına tüm makul tedbirleri alacaktır.

c)Tehlikeli madde olarak sınıflandırılan ve uçuş emniyetini artırmak için kullanılan eşya ve maddelerin operasyonel amaçla zamanında kullanımını sağlamak için balonda taşınmasının önerildiği durumlarda, Teknik Talimatların Bölüm 1'inin 2.2.1(a) maddesi uyarınca makul miktarlar onaylanmış olarak değerlendirilecektir. Bu, söz konusu eşya ve maddelerin belirli bir uçuşla bağlantılı olarak taşınmasının gerektiğine veya kullanılmasının planlandığına bakılmaksızın geçerli olacaktır. Sorumlu pilot, balonunun üzerinde bulunan bu eşya ve maddelerin paketleme ve yükleme işlemlerinin, operasyon sırasında ekip üyeleri, yolcular ve balonun maruz kaldığı riskleri en aza indirecek şekilde yapılmasını sağlayacaktır.

d)Sorumlu pilot ya da sorumlu pilotun görev yapamaz olduğu durumlarda işletme, tehlikeli maddeler içeren herhangi bir kaza veya olayı, UEİMB'ye, ilgili acil durum hizmetlerine, diğer makamlara ve Genel Müdürlüğe vakit geçirmeden rapor edecektir.

BOP.BAS.060.Tehlikeli maddelerin havadan atılması

a)Sorumlu pilot, balonu şehirlerin, kasabaların veya diğer yerleşim alanlarının meskûn mahalleri üzerinden veya insanların bulunduğu açık havadaki toplanma yerleri üzerinden uçururken tehlikeli maddeleri havadan atmayacaktır.

b)(a)'ya bakılmaksızın, paraşütçüler, bu amaçla imal edilen duman izi bırakan cihazları taşıırken, paraşüt gösterisi çerçevesinde, yerleşim yerlerinin meskûn mahalleri üzerinden veya insanların toplandığı açık alanlar üzerinde balondan atlayabilirler.

BOP.BAS.065.Balon uçuş kayıt defteri

Her bir uçuş veya uçuş serisi için, balonun özellikleri, ekibi ve güzergahı, balon uçuş kayıt defterinde veya eşdeğerinde saklanacaktır.

KISIM 2 - OPERASYONEL PROSEDÜRLER

BOP.BAS.100.Operasyon alanlarının kullanımı

Sorumlu pilot, sadece ilgili balona ve operasyon türüne uygun operasyon alanlarını kullanacaktır.

BOP.BAS.105.Gürültü azaltma prosedürleri

Sorumlu pilot, burner sistemi gürültüsünün etkilerini en aza indirecek operasyonel usulleri dikkate alacak, ancak bu işlem sırasında önceliğin, gürültü azaltmadan çok emniyete verilmesi olduğuna emin olacaktır.

BOP.BAS.110.Yakıt ve balast temini ve planlaması

Sorumlu pilot, yalnızca, balonda bulunan yedek yakıtın veya balastın emniyetli bir iniş için yeterli olması halinde, uçuşa başlayacaktır.

BOP.BAS.115.Yolcu brifingi

Sorumlu pilot, uçuş öncesinde ve uygun olan durumlarda uçuş sırasında, yolculara, normal, normal olmayan ve acil durum usulleri hakkında brifing verilmesini temin edecektir.

BOP.BAS.120.Özel durumlu yolcuların taşınması

Sorumlu pilot, balon ile taşındığı sırada özel koşullara, yardıma veya cihazlara ihtiyaç duyan kişilerin, balonun ve taşınan herhangi bir kişi veya eşyanın emniyetinin güvence altına alındığı koşullar altında taşınmasını sağlayacaktır.

BOP.BAS.125.Uçuş planlarının sunumu

Uçuş planları; SHM yetkilendirmesi yapılan balon uçuş sahalarında toplu olarak SHM tarafından, diğer durumlarda ise sorumlu pilot veya işletme tarafından ilgili ATS'ye sunulur.

BOP.BAS.130.Uçuş hazırlığı

Uçuşa başlamadan önce sorumlu pilot, aşağıdaki hususları içeren, planlanan uçuşa uygun mevcut tüm meteorolojik ve havacılık bilgi ürünlerine aşina olacaktır:

- a)Mevcut güncel hava durumu raporlarına ve tahminlerine ilişkin çalışma;
- b)Uçuşun planlandığı şekilde tamamlanamaması ihtimaline karşın alternatif iniş planlanması.

BOP.BAS.135.Balonda sigara içilmesi

Uçuşun herhangi bir aşamasında, balonun yakınında veya balon içerisinde sigara içilmeyecektir.

BOP.BAS.140.Silahların taşınması ve kullanımı

a)Sorumlu pilot, herhangi bir kimsenin balonda silah taşımadığından ve kullanmadığından emin olacaktır.

b)(a)'yı uygulama dışında tutmak suretiyle, sorumlu pilot, ekibin veya yolcuların emniyeti için gerektiğinde balon üzerinde silahların taşınmasına ve kullanılmasına izin verebilir. Bu gibi durumlarda, sorumlu pilot, kullanılmadıkları zamanlarda silahların emniyete alınmasını sağlayacaktır.

BOP.BAS.145.Meteorolojik koşullar

Sorumlu pilot, yalnızca, bu Talimatın 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında meteoroloji değerlendirmesine ilişkin bayrak kararının "kırmızı (uçulamaz)" olmaması veya yayımlanan son meteorolojik bilgilerin rota boyunca ve planlanan varış yerindeki hava koşullarının tahmini kullanım zamanında aşağıdaki gibi olacağını göstermesi halinde, VFR uçuşunu başlatacak ya da devam ettirecektir:

- a)Geçerli VFR asgari operasyon limitlerinde ya da bu limitlerin üzerinde;
- b)AFM'de belirtilen meteorolojik sınırlamalar dahilinde.

BOP.BAS.150.Kalkış koşulları

Kalkışı başlatmadan önce, sorumlu pilot, sağlanan en son bilgilere göre, operasyon alanındaki hava durumunun emniyetli kalkış ve tırmanışa mâni olmadığından emin olacaktır.

BOP.BAS.155.Yaklaşma ve iniş koşulları

Acil durumlar hariç olmak üzere, yere inişi başlatmadan önce, sorumlu pilot, sağlanan en son bilgilere göre, planlanan operasyon alanındaki koşulların emniyetli yaklaşma ve inişe mâni olmadığından emin olacaktır.

BOP.BAS.160.Uçuşta simüle edilen durumlar

a)Sorumlu pilot, yolcuları taşıırken, normal olmayan veya acil durum usullerinin uygulanmasını gerektiren durumları simüle etmeyecektir.

b)(a)'yı uygulama dışında tutmak suretiyle, sorumlu pilot, balonla yapılan ticari operasyonlar dışındaki operasyonlar sırasında, yolcuların bilgilendirilmiş, simülasyonu kabul etmiş ve bunun kayıt alınmış olması koşuluyla, yolcularla veya öğrenci pilotlarla eğitim uçuşları gerçekleştirirken bu gibi durumları simüle edebilir.

BOP.BAS.165.Uçuş esnasında yakıt yönetimi

Sorumlu pilot, düzenli aralıklarla uçuş sırasında kalan kullanılabilir yakıt veya balast miktarının planlanan uçuşu tamamlamak için ihtiyaç duyulan yakıt veya balast miktarından ve iniş için planlanan yedek yakıttan az olup olmadığını kontrol edecektir.

BOP.BAS.170.Yolcular balondayken yakıt ikmali

a)Kişiler balon içerisindeyken balonlara yakıt ikmali yapılmayacaktır.

b)(a)'yı uygulama dışında tutmak suretiyle, sıcak hava gemilerinin motorunun yakıt ikmali, balondaki sorumlu pilot tarafından yapılabilir.

BOP.BAS.175.Emniyet kemerinin kullanımı

BOP.BAS.320 maddesi uyarınca bir emniyet kemeri gerektiğinde, sorumlu pilot asgari olarak iniş sırasında bu sistemi kullanacaktır.

BOP.BAS.180.İlave oksijen kullanımı

Sorumlu pilot:

a)Planlanan uçuş irtifasında oksijen eksikliğinin ekip üyelerinin algılarında bozulmalara neden olabileceğini belirlediği zaman, balonun emniyetli bir şekilde işletilmesi için gerekli olan görevleri yerine getiren tüm ekip üyelerinin devamlı olarak ilave oksijen kullanmasını sağlayacaktır;

b)Oksijen eksikliğinin yolcuları zararlı bir şekilde etkilemesi mümkün olduğunda, yolculara ilave oksijen temin edilmesini sağlayacaktır.

BOP.BAS.185.Gece operasyonel kısıtlamalar

a)Sıcak hava balonları:

1)Acil durumlar hariç olmak üzere, gece iniş yapmayacaktır;

2)Gündüz şartlarında yapılacak bir iniş için yeterli yakıtın veya balastın taşınması kaydıyla, gece şartlarında kalkış gerçekleştirebilir.

b)Gaz balonları ve karma balonlar:

1)Acil durumlar veya tedbir amaçlı inişler hariç olmak üzere, gece iniş yapmayacaktır;

2)Gündüz şartlarında yapılacak bir iniş için yeterli yakıtın veya balastın taşınması kaydıyla, gece şartlarında kalkış gerçekleştirebilir.

c)Sıcak hava gemileri, onaylanmış VFR gece operasyonel sınırlamalara ve bilgilere göre işletilecektir.

BOP.BAS.190.Balon özel operasyonları-risk değerlendirmesi ve kontrol listesi

a)Balonla özel operasyona başlamadan önce sorumlu pilot, planlanan operasyona ilişkin tehlikeleri ve ilgili riskleri belirlemek için bir risk değerlendirmesi gerçekleştirecek ve gereken yerlerde azaltıcı tedbirleri belirleyecektir.

b)Balonla yapılan bir özel operasyon, kontrol listesine göre icra edilecektir. Sorumlu pilot, kontrol listesini oluşturacak ve risk değerlendirmesine dayanarak ve bu Alt Bölümde belirtilen tüm gereklilikleri dikkate alarak listenin kullanılan balona ve özel operasyona uygun olduğundan emin olacaktır. Sorumlu pilotun ve ekip üyelerinin görevlerini yerine getirmeleri ile ilgili olduğu durumlarda bu kontrol listesi, her uçuşta kolayca erişilebilir olacaktır.

c) Sorumlu pilot, risk değerlendirmesini yeterince dikkate almak için gerekli yerlerde kontrol listesini düzenli olarak gözden geçirecek ve güncelleyecektir.

KISIM 3 - PERFORMANS VE OPERASYONEL KISITLAMALAR

BOP.BAS.200.Operasyonel kısıtlamalar

a) Sorumlu pilot, operasyonun herhangi bir aşamasında, balonun AFM'sinde belirtilen sınırlamaları geçmediğinden emin olacaktır.

b) Bununla birlikte,

- Kubbe kapasitelerine göre aşağıdaki tabloda belirtilen sayıda, veya
- Balonun AFM'sinde yer alan azami sayıda, veya
- Balonun AFM'si kapsamında yapılan yükleme hesaplamaları neticesinde belirlenen sayıda, veya
- Balonun üreticisine danışılarak ve kişi başına 0,25m² alan tahsis edilerek belirlenen sayıda,

(hangisi daha az ise) yolcu taşınabilecektir. Yolcu sayısı belirlenmesinde alan hesabı sonucu aşağı yuvarlanır. Bu yolcu sayıları, asgari 50*50 cm ebadında Türkçe ve İngilizce hazırlanmış bir afiş ile yolcuların açıkça görebileceği şekilde sepet üzerinde bulundurulacaktır. Bu kapsamda, bu fıkra yer alan gerekliliklerin uygulanmasından sorumlu pilot ve işletme sorumludur. Hesaplamalarda, standart yolcu ağırlığı, 77 kg. olarak alınmalıdır.

Kubbe kapasitesi (kübik fit)	Azami yolcu sayısı
120.000-180.000	4
180.001-210.000	6
210.001-240.000	8
240.001-270.000	10
270.001-300.000	12
300.001-335.000	14
335.001-370.000	16
370.001-400.000	18
400.001-425.000	20
425.001-475.000	24
475.001-550.000	28
550.001-600.000	32
600.001 ve üzeri	36

c) BOP.BAS.200(b) maddesine istisna teşkil etmek üzere, balonda kullanılan sepet bölümlendirilmemiş ise yolcu sayısı 5 (beş)'i geçemez. Bölümlendirilmiş sepetlerde ise, BOP.BAS.200(b) maddesindeki toplam yolcu sayısı dikkate alınarak, her bir bölümde 6 (Altı)'dan fazla yolcu taşınamaz.

BOP.BAS.205.Tartım

a) Balonun tartım işlemi, balonun üreticisi tarafından ya da SHT-CAM'ye uygun bir şekilde yapılacaktır.

b) İşletme, balonun ilk servise alınmasından önce, balonun ağırlığının bizzat tartılarak belirlenmesini temin edecektir. Modifikasyonların ve tamirlerin ağırlık üzerindeki kümülatif etkileri dikkate alınacak ve uygun şekilde belgelenecektir. Bu bilgiler sorumlu pilota sunulacaktır. Modifikasyonların veya tamirlerin ağırlık üzerindeki etkileri bilinmiyorsa balon yeniden tartılacaktır.

BOP.BAS.210.Performans-genel

Sorumlu pilot, balonu sadece, balon performansının uçuşa, ilgili hava sahası veya operasyon alanına ilişkin gereklilikler için yeterli olması halinde ve çizelgelerin veya haritaların en güncel halleri kullanıldığından emin olduğunda işletecektir.

KISIM 4 - ALETLER VE TEÇHİZATLAR

BOP.BAS.300.Aletler ve teçhizat-genel

a)Bu Bölümde gerekli görülen aletler ve teçhizatlar, aşağıdaki gerekliliklerden birinin yerine getirilmesi durumunda, SHT-21 uyarınca onaylanacaktır:

- 1)BOP.BAS.355 ve BOP.BAS.360 maddelerine uymak için kullanılmaları;
- 2)Balona kalıcı olarak takılmaları.

b)(a)'yı uygulama dışında tutmak suretiyle, bu Bölümde gerekli görüldüğü durumlarda, aşağıdaki aletlerin veya teçhizatların onaylanmasına gerek yoktur:

- 1)Uçuş ekibi tarafından uçuş yolunu tespit etmek için kullanılan aletler ve teçhizatlar;
- 2)El fenerleri veya bağımsız taşınabilir ışıklar;
- 3)Doğru ayarlanmış bir saat;
- 4)İlk yardım çantası;
- 5)Hayatta kalma ve sinyal teçhizatları;
- 6)İlave oksijen depolama ve dağıtma teçhizatı;
- 7)Çakmak veya alternatif ateşleme kaynağı;
- 8)Yangın battaniyesi veya yangına dayanıklı örtü;
- 9)Taşınabilir yangın söndürücü;
- 10)Bırakma halatı;
- 11)Bıçak;
- 12)Sepetin altına sarkacak şekilde sırasıyla ve her yarım metrede bir olmak şartıyla: beyaz, kırmızı ve tekrar beyaz renkli, kuvvetli, sabit tanınma ışıkları;
- 13)İnişlerde kullanılmak üzere güçlü bir projektör ya da el lambası.

c)Bu Bölüm uyarınca gerekli olmayan aletler ve teçhizatlar ile bu Ek tarafından gerekli görülmeyen ancak uçuş sırasında balon üzerinde taşınan diğer teçhizatlar aşağıdaki iki koşula da uyacaktır:

- 1)Bu aletler ve teçhizatlar tarafından sağlanan bilgiler, uçuş ekibi tarafından uçuşa elverişlilik gerekliliklerine uymak için kullanılmayacaktır;
- 2)Bu aletler ve teçhizatlar, arıza veya kusurlu çalışma durumunda dahi balonun uçuşa elverişliliğini etkilemeyecektir.

d)Aletler ve teçhizatlar, bunları kullanması gereken uçuş ekibi üyesinin, bulunduğu istasyondan kolayca çalıştırabileceği veya erişebileceği nitelikte olacaktır.

e)Gerekli tüm acil durum teçhizatları hemen kullanılabilmesi için kolaylıkla erişilebilir nitelikte olacaktır.

BOP.BAS.305.Uçuş için asgari aletler ve teçhizat

Balon uçuşu, planlanan uçuş için gerekli olan herhangi bir alet veya teçhizat eksik olduğunda, arızalı olduğunda veya gerekli işlevleri yerine getirmediğinde başlamayacaktır.

BOP.BAS.310.Aydınlatma

Geceleyin işletilen balonlar, aşağıdakiler ile teçhiz edilecektir:

- a)Çarpışma önleyici ışık;
- b)Balonun emniyetli operasyonu için gerekli olan tüm alet ve teçhizata yeterli aydınlatma sağlayacak bir araç;
- c)Bir el feneri veya bağımsız taşınabilir ışıklar,
- ç)Sepetin altına sarkacak şekilde, sırasıyla ve her yarım metrede bir olmak şartıyla: beyaz, kırmızı ve tekrar beyaz renkli, kuvvetli, sabit tanınma ışıkları,
- d)İnişlerde kullanılmak üzere güçlü bir projektör ya da el lambası.

BOP.BAS.315.Uçuş ve seyrüsefer aletleri ve teçhizat

Gündüz VFR şartlarında işletilen balonlar, aşağıdakiler ile teçhiz edilecektir:

- a)Sapma yönünü gösteren bir araç;
- b)Aşağıdakilerin ölçülmesini ve görüntülenmesini sağlayan bir vasıta/araç:
 - 1)Saat, dakika ve saniye cinsinden zaman;
 - 2)AFM'de gerekli olması halinde, dikey hız;
 - 3)AFM'de gerekli olması halinde, hava sahası şartlarının gerektirdiği durumlarda ya da irtifanın oksijen kullanımı bakımından bilinmesi gerektiği durumlarda, basınç irtifası.

BOP.BAS.320.Emniyet kemeri

Balonun aşağıdakilerden biri ile teçhiz edilmiş olması durumunda, balon, sorumlu pilot için bir emniyet kemeri ile teçhiz edilecektir:

- a)Sorumlu pilot için ayrı bir bölme;
- b)Döndürme paneli.

BOP.BAS.325.İlave oksijen

BOP.BAS.180 maddesine uygun şekilde, oksijen kaynağının gerekli olduğu durumlarda işletilen balonlar, gerekli oksijen kaynaklarını depolayabilen ve dağıtabilen oksijen depolama ve dağıtma teçhizatı ile teçhiz edilecektir.

BOP.BAS.330.İlkyardım çantası

- a)Balonlarda bir adet ilk yardım çantası bulundurulacaktır.
- b)İlk yardım çantası:

1)Kullanılmak istendiğinde kolayca erişilebilir durumda olacak;

2)Güncelliği sağlanacaktır.

BOP.BAS.335.Taşınabilir yangın söndürücüler

Gaz balonları hariç olmak üzere, balonlar, asgari bir adet taşınabilir yangın söndürücü ile teçhiz edilecektir.

BOP.BAS.340.Hayatta kalma ve işaretleme teçhizatı-su üzeri uçuşlar

Su üzerinden işletilen balonun sorumlu pilotu, uçuşa başlamadan önce, suya mecburi iniş durumunda balon içerisinde bulunan kişilerin hayatta kalma risklerini belirleyecektir. Bu riskler ışığında, hayatta kalma ve sinyal teçhizatı taşımanın gerekip gerekmediğini belirleyecektir.

BOP.BAS.345.Hayatta kalma ve işaretleme teçhizatı-arama ve kurtarma zorlukları

Arama kurtarma çalışmalarının özellikle zor olacağı bölgeler üzerinde işletilen balonlar, uçulan alana uygun hayatta kalma ve sinyal teçhizatı ile teçhiz edilecektir.

BOP.BAS.350.Diğer teçhizat

a)Balonlarda, her bir ekip üyesi için koruyucu deri eldiven bulundurulacaktır.

b)Karma balonlar, sıcak hava balonları ve sıcak hava gemileri aşağıdakiler ile teçhiz edilecektir:

- 1)
Çakmak veya alternatif ve bağımsız ateşleme kaynağı;
- 2)Yakıt miktarını ölçen ve gösteren bir araç;
- 3)Yangın battaniyesi veya yangına dayanıklı örtü;
- 4)Asgari 25 m uzunluğunda bir bırakma halatı.

c)Gaz balonları aşağıdakiler ile teçhiz edilecektir:

- 1)Bıçak;
- 2)Doğal liften veya iletken elektrostatik bir malzemeden yapılmış, asgari 20 m uzunluğunda bir çeki halatı.

BOP.BAS.355.Telsiz haberleşme teçhizatı

a)Balonlar, ulusal mevzuat tarafından gerekli görülen haberleşmeyi sağlamak üzere, telsiz haberleşme teçhizatı ile teçhiz edilecektir.

b)Telsiz haberleşme teçhizatı, havada acil durum frekansı olan 121.5 MHz'de haberleşme sağlayacaktır.

c)Balonla icra edilen ticari yolcu operasyonlarında, sorumlu pilot ve yer ekibi arasında iletişim sağlamak üzere,

(a) ve (b) maddelerine ilave olarak, telsiz haberleşme teçhizatı bulundurulacaktır.

BOP.BAS.360.Transponder

Balon uçuş sahası olarak yayımlanmış alanlar dışında işletilen balonlar, hava sahası gerekliliklerini sağlayan "ikincil gözlem radarı-SSR" transponderi bulunduracaktır.

ALT BÖLÜM ADD - TİCARİ OPERASYONLAR İÇİN İLAVE GEREKLİLİKLER

KISIM 1 - GENEL ORGANİZASYONEL GEREKLİLİKLER

BOP.ADD.001.Kapsam

Bu Talimatın 6 ncı maddesi uyarınca, bu Alt Bölümde; balonla ticari operasyon gerçekleştiren işletme tarafından Alt Bölüm BAS'ın gerekliliklerine ilave olarak uyulması gereken gereklilikler belirlenmektedir.

BOP.ADD.005.İşletme sorumlulukları

- İşletme, balonun, bu alt bölümün gerekliliklerine uygun olarak işletilmesinden sorumlu olacaktır.
- Her uçuş, işletme el kitabında yer alan hükümlere göre gerçekleştirilecektir.
- İşletme, balonun teçhiz edilmesini ve ekibin operasyon alanı ve tipi için gerekli olan niteliklere sahip olmasını sağlayacaktır.
- İşletme, uçuş operasyonlarına atanan veya doğrudan dahil olan tüm ekip üyelerinin aşağıdakilerin tümüne uymasını sağlayacaktır:

- Uygun şekilde bilgilendirilmiş ve eğitilmiş olmaları;
- Görevleri ile ilgili kural ve usullerin farkında olmaları;
- Sorumluluk oldukları görevlerdeki becerilerini kanıtlamış olmaları;
- Sorumluluklarının ve aldıkları görevlerin balonun işletimi ile bütündeki ilişkisinin bilincinde olmaları.

e) İşletme, her tür operasyona yönelik ekip üyelerinin görev ve sorumluluklarını içeren, her bir balon tipi için emniyetli operasyonel usulleri ve talimatları oluşturacaktır. Bu usuller ile talimatlar, ekip üyelerinin balonun emniyetli işletilmesi için gerekli olanlar dışındaki kritik uçuş safhaları sırasında herhangi bir faaliyet gerçekleştirmesini gerektirmeyecektir.

f) İşletme, ekip üyeleri ile operasyona dahil olan personelin gözetiminin, işletme el kitabında belirtilen standartlara ulaşılmasını sağlayacak deneyim ve becerilere sahip kişiler tarafından yapılması için düzenlemeler yapacaktır.

g) İşletme, balonun işletiminde görev alan tüm ekibin ve personelin görevlerinin ifası ile ilgisi olan kanunlara, yönetmeliklere ve usullere uyacaklarının bilincinde olmasını temin edecektir.

h) İşletme, balonun performansına ilişkin hususlara, diğer operasyonel sınırlamalara ve takip edilecek güzergahtaki ve ilgili operasyon alanındaki beklenen ilgili koşullara bağlı olarak emniyetli bir uçuş gerçekleştirilmesini sağlayacak uçuş planlama usullerini belirleyecektir. Bu usuller, işletme el kitabı içerisinde yer alacaktır.

BOP.ADD.010.Alternatif uyumluluk yöntemlerinin bildirimi

İşletme, BOP.BAS.010 maddesi kapsamında uyumluluğu kanıtlamak üzere AltMoC'yi kullanmayı planladığı durumlarda, Genel Müdürlüğe onay için başvuruda bulunacaktır.

BOP.ADD.015.Erişim

a) Bu Talimatta yer alan gerekliliklere uyumluluğun belirlenmesi amacıyla, işletme, sözleşme yapılsın ya da yapılsın, Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen herhangi bir kişinin her zaman, her türlü tesis, balon, belge, kayıt, veri, usul veya bu Talimatın kapsamına giren işletmenin faaliyeti ile ilgili diğer materyallere erişmesine imkân verecektir.

b)Ticari yolculu balon operasyonları sırasında balona erişim, uçuşu tehlikeye atmadığı sürece, uçuş operasyonları sırasında balona binme ve uçuşa devam etme imkanını içerecektir.

Özellikle, Genel Müdürlük kontrol pilotları tarafından uçuş kontrolleri planlanması durumunda, balonun azami yolcu kapasitesi dikkate alınarak, gözlemci pilot görevlendirilmeyebilir.

BOP.ADD.020.Bulgular

İşletme bulgular ile ilgili olarak şunları gerçekleştirecektir:

- a)Uygunsuzluğun kök nedenlerini saptamak;
- b)Bir düzeltici eylem planı belirlemek;
- c)Düzeltilici eylem planının uygulamasını, SHT-DENETİM içerisinde tanımlandığı şekilde, Genel Müdürlük ile mutabık kalınan sürede sunmak.

BOP.ADD.025.Olay raporlama

a)İşletme, yönetim sisteminin bir parçası olarak, SHT-OLAY uyarınca zorunlu ve gönüllü raporlama sağlayacak bir olay raporlama planı uygulayacaktır.

b)(a) maddesine istisna teşkil etmek üzere, işletme, Genel Müdürlük ile balonun tasarımından sorumlu kuruluşa her türlü olay, arıza, teknik kusur, teknik sınırların aşılmasını ya da SHY-21 kapsamındaki veriler içerisinde yer alan yanlış, eksik veya muğlak bilgileri ya da bir kaza veya ciddi olay ile sonuçlanmamış olayları rapor edecektir.

c) (**Değişik:**) İşletme, balonun işletilmesinden kaynaklı ciddi olay veya kaza ile ilgili olarak ilgili sorumlu pilot, ekip üyeleri ve personel tarafından HKY-13 gerekliliklerini sağlamak üzere gereken tüm tedbirleri alacaktır.

BOP.ADD.030.Yönetim sistemi

a)İşletme, aşağıda belirtilenleri içeren bir yönetim sistemi oluşturacak, uygulayacak ve sürdürecektir:

- 1)Sorumlu Müdürün doğrudan emniyet ile ilgili hesap verebilirliği de dâhil olmak üzere, işletme için açıkça tanımlanmış sorumluluk ve hesap verilebilirlik sınırları;
- 2)Emniyet politikası olarak tanımlanan, işletmenin emniyet ile ilgili genel felsefeleri ve ilkelerine ilişkin genel bir açıklama;
- 3)İşletmenin faaliyetlerinden kaynaklı havacılık emniyet tehlikelerinin tanımlanması, değerlendirilmesi ve ilgili risklerin yönetilmesi, riski azaltacak ve etkinliği doğrulanmış işlemlerin yapılması;
- 4)Personelin eğitimli ve görevlerini ifa edebilecek yeterliliğe sahip olmasının sağlanması;
- 5)İşletmenin ilgili gerekliliklere uyumluluğunun izlenmesi işlevi. Düzeltici işlemlerin gerektiği gibi etkin bir şekilde uygulanmasının sağlanması için bulgulara yönelik Sorumlu Müdüre geri bildirim ihtiva edecek bir uyumluluk izleme sistemi;
- 6)SHT-OLAY gerekliliklerine uyumluluğu sağlamak üzere gereken süreçler.

b)Yönetim sistemi, yapılan faaliyetlere özgü tehlikeler ve ilişkili riskler dikkate alınarak, işletmenin büyüklüğüne ve faaliyetlerinin özellikleri ile karmaşıklığına uygun olacaktır.

BOP.ADD.035.Sözleşmeli faaliyetler

İşletme, bu Talimatın kapsamına giren faaliyetin herhangi bir bölümüne ilişkin sözleşme yaptığı durumlarda, sözleşme yapılan kuruluşun bu Talimatta belirtilen gerekliliklere uygun olarak faaliyet yürütmesini sağlamaktan sorumlu olacaktır. İşletme ayrıca, bu gerekliliklere uyduğunu belirlemek için sözleşme yapılan kuruluşla Genel Müdürlüğün erişebilmesini sağlamalıdır.

BOP.ADD.040.Personel gereklilikleri

a)İşletme, bu Talimat kapsamına giren tüm faaliyetlerin, bu Talimatta belirtilen temel gerekliliklere uygun olarak finanse edilip gerçekleştirilebilme yetkisine sahip bir Sorumlu Müdür atayacaktır. Sorumlu Müdür etkin bir yönetim sistemi oluşturmak ve bunu sürdürmekle sorumlu olacaktır.

b)İşletme:

- 1)Personelin gerçekleştireceği tüm görev ve faaliyetlere ilişkin sorumluluklarını belirleyecek;
- 2)Bu görevleri ve faaliyetleri yürütmek için yeterli nitelikli personel bulunduracak;
- 3)Personelinin uygun deneyim, yeterlilik ve eğitim kayıtlarını saklayacaktır.

c)İşletme, aşağıdaki alanların tümünün yönetiminden ve gözetiminden sorumlu bir veya daha fazla kişi tayin edecektir:

- 1)Uçuş işletme;
- 2)Yer İşletme;
- 3)SHY-CA kapsamında sürekli uçuşa elverişlilik.

d)Sorumlu yönetici personele ilişkin gereklilikler SHT-BALON RUHSAT ile belirlenmiştir.

KISIM 2 - UÇUŞA ELVERİŞLİLİK VE WET-LEASE KİRALAMA

BOP.ADD.110.Uçuşa elverişlilik gereklilikleri

Balonlar, SHY-21 kapsamında düzenlenmiş bir uçuşa elverişlilik sertifikasına sahip olacaktır.

BOP.ADD.115.Wet lease kiralama

a)İşletmeler belirli bir süre için filolarında bulunan balonları Wet-Lease olarak kiraya verebilirler.

b)Wet lease operasyonlarında kira müddeti boyunca yapılan uçuş faaliyetlerinin teknik, operasyon ve diğer idari sorumlulukları balonu kiraya veren işletmeye, ticari sorumluluk ise kiracıya aittir. Bu hususlar kira anlaşmasında açıkça ifade edilir.

c)İki işletme arasında imzalanan anlaşma, BOP.ADD.115(g) maddesine göre yürürlüğe girer.

d)Finansal kiralama yolu ile yurda ithal edilerek Türk Sivil Hava Aracı Siciline kayıtlı bulunan balonların bir diğer işletmeye kiralanabilmesi için finansal kiralama anlaşmalarında balonun maliki tarafından kiralamaya müsaade edildiğinin belirtilmiş olması gereklidir. Finansal kiralama anlaşmalarında bu hususa ilişkin bir ifade yer almıyor ise, balonun malikinden müsaade yazısı alınması gereklidir.

e)Yerli işletmelerin yabancı işletmelere yaptığı wet-lease kiralama operasyonlarında işletmeler, Ülkemiz kurum ve kuruluşları tarafından yayımlanmış her türlü mevzuat, düzenleme, yasak, kısıtlama ve NOTAM'lara uymakla yükümlüdür.

f)İşletmelerin yapacakları kiralama operasyonları;

1)İki yerli işletme arasında Wet-Lease kiralama operasyonları; Genel Müdürlüğe operasyon başlangıç tarihinden en az 15 gün önce bu Talimata ait Ek-3'te yer alan gereklilikleri karşılayacak şekilde ve "FR.155-Taahhüt Formu" nun ilgili yönetici personel tarafından imzalanarak başvuru yapılması ve onay alınması gereklidir.

2)Yerli işletmelerin yabancı işletmelere Wet-Lease kiralama operasyonları; Genel Müdürlüğe operasyon başlangıç tarihinden en az 15 gün önce bu Talimata ait Ek-4'te yer alan gereklilikleri karşılayacak şekilde ve "FR.155-Taahhüt Formu" nun ilgili yönetici personel tarafından imzalanarak başvuru yapılması ve Genel Müdürlük tarafından uygun görülen süreyle onay alınması kaydıyla gerçekleştirilir.

g)Yürürlüğe giren kiralama anlaşmaları ;

1)İmzalanan anlaşma süresinin dolması ve yenilenmemesi,

2)İmzalanan anlaşma süresinin dolmasından önce iki işletmenin karşılıklı olarak anlaşmayı feshetmesi veya taraflardan birinin anlaşma hükümleri gereğince anlaşmayı feshetmesi,

3)İmzalanan anlaşma süresinin dolmasından önce iki işletmenin karşılıklı olarak anlaşmayı feshetmesi veya taraflardan birinin anlaşma hükümleri gereğince anlaşmayı feshetmesi,

4)İşletmelerden herhangi birinin uçuşlarının durdurulması, işletmelerden birinin işletme ruhsatının askıya alınması veya işletme ruhsatının iptal edilmesi, ile sona erer.

h)Wet-Lease kiralama operasyonlarının anlaşma tarihlerinden daha erken sona ermesi durumu yerli işletme tarafından ivedilikle yazılı olarak Genel Müdürlüğe bildirilir.

KISIM 4 - UÇUŞ EKİBİ

BOP.ADD.300.Uçuş ekibi oluşumu

a)Uçuş ekibi oluşumu, asgari olarak AFM'de belirtildiği gibi veya balon için öngörülen operasyonel sınırlamalara uygun olacaktır.

1)İşletmelerin 425.000 kübik fit üzerindeki balonlarla operasyon yapabilmesi için bu uçuşlarda görev alması planlanan uçuş ekiplerinin aşağıdaki şartları sağlaması gerekmektedir:

a)Asgari 12 (on iki) ay önce düzenlenmiş BPL Grup-D lisansına ve asgari toplam 550 saat uçuş tecrübesine sahip olması,

b)335.000 - 425.000 kübik fit arasındaki balonlarda asgari 100 (yüz) saat ticari uçuş tecrübesine sahip olması,

c)425.000 kübik fit üzerindeki balonlarda asgari 20 uçuşta gözlemci pilot olarak görev yapmış olması,

ç)Genel Müdürlük bünyesinde görevli veya Genel Müdürlükçe yetkilendirilen kontrol pilotları tarafından yolcusuz olarak 425.000 kübik fit üzerindeki balonda yapılacak kontrol uçuşunda başarılı olması.

2) (**Değişik:**) İşletmelerin 550.000 kübik fit üzerindeki balonlarla operasyon yapabilmesi için; aşağıdaki (a) maddesindeki şartları sağlayan 1 (bir) uçuş ekibi; veya (b) maddesindeki ve/veya BOP.ADD.300(a)(1) maddesindeki şartları sağlayan 2 (iki) uçuş ekibi görevlendirmesi gerekmektedir:

a) (**Mülga:**)

a) (**Ek:**) Sorumlu pilot ve gözlemci pilot ile yapılacak uçuşlar için sorumlu pilotun aşağıdaki şartları sağlaması gerekmektedir:

- 1) (**Ek:**) BPL Grup-D lisansına ve asgari toplam 1500 saat uçuş tecrübesine sahip olması,
- 2) (**Ek:**) 450.000 (dâhil)-550.000 (dâhil) kübik fit arasındaki balonlarda asgari 200 saat ticari uçuş tecrübesine sahip olması,
- 3) (**Ek:**) Genel Müdürlük bünyesinde görevli kontrol pilotları tarafından yolcusuz olarak 550.000 kübik fit üzerindeki balonda yapılacak kontrol uçuşunda başarılı olması, veya

b) (**Mülga:**)

c) (**Mülga:**)

ç) (**Mülga:**)

b) (**Ek:**) Bu Talimatın yayımlanmasından önce,

c) (**Ek:**) Sorumlu pilot kriterlerini sağlayan 2 (iki) uçuş ekibiyle yapılacak uçuşlar için ilgili uçuş ekiplerinin aşağıdaki şartları sağlaması gerekmektedir:

- 1) (**Ek:**) BPL Grup-D lisansına ve asgari toplam 750 saat uçuş tecrübesine sahip olması,
- 2) (**Ek:**) 425.000 kübik fit üzerindeki balonlarda asgari 10 uçuşta gözlemci pilot olarak görev yapmış olması,
- 3) (**Ek:**) Genel Müdürlük bünyesinde görevli kontrol pilotları tarafından yolcusuz olarak 425.000 kübik fit üzerindeki balonda yapılacak kontrol uçuşunda başarılı olması.

3)Uçuş ekibi lisansında ticari tahditi olmayan uçuş ekiplerinin, BPL Grup-C'den BPL Grup-D lisans geçişlerinde, BPL Grup-C kategorisinde asgari 50 (elli) saat ticari uçuş tecrübesine sahip olmaları gerekmektedir.

b)Uçuş ekibi oluşumu, operasyon tipi için gerektiği durumlarda, ilave uçuş ekibi üyeleri içerecektir. Uçuş ekibinin sayısı, işletme el kitabında belirtilen sayıdan daha az olmayacaktır.

c) (**Değişik:**) Tüm uçuş ekibi üyeleri, SHT-BFCL kapsamında düzenlenmiş ya da kabul edilmiş lisansa ve yetkilere sahip olacak ve kendilerine verilmiş görevlere uygun olacaktır.

ç)Uçuş ekibi üyesi, uçuşun icrası görevini uygun niteliklere sahip başka bir uçuş ekibi üyesine devredebilir.

e) (**Mülga: 15/03/2024 - 3068**)

BOP.ADD.305.Sorumlu pilotluğa görevlendirme

a)İşletme, uçuş ekipleri arasından sorumlu pilot olarak bir pilot tayin edecektir.

b)İşletme, sadece aşağıdaki şartları karşılayan bir pilotu sorumlu pilot olarak tayin edecektir:

- 1) (**Değişik:**) SHT-BFCL uyarınca, sorumlu pilot olarak hareket etme yeterliliğine sahip olması
- 2)İşletme el kitabında belirtilen asgari deneyim seviyesine sahip olması;
- 3)Uçulacak alan hakkında yeterli bilgiye sahip olması.

BOP.ADD.310.Eğitim ve kontrolün temini

BOP.ADD.315 maddesi uyarınca gerekli olan uçuş ekibi üyelerinin tüm eğitim ve kontrolleri aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir:

a)İşletme tarafından işletme el kitabı içerisinde belirtilen eğitim programlarına ve müfredatına uygun bir şekilde;

b) (**Değişik:**) Uygun niteliklere sahip kişiler tarafından ve uçuş eğitimi ve kontrolü ile ilgili olarak SHT-BFCL kapsamında yetkilendirilen kişiler tarafından.

BOP.ADD.315.Yenileme eğitim ve kontrolü

a)Her bir uçuş ekibi üyesi, taşınan tüm acil durum ve emniyet teçhizatlarının yeri ve kullanımına ilişkin eğitim dahil olmak üzere, yetkili olduğu balon sınıfı ile ilgili 2 yılda bir uçuş ve yer yenileme eğitimini tamamlayacaktır.

b)Her bir uçuş ekip üyesi, el kitabında tanımlanan uzmanlık gerektiren görevlerle ilgili yönleri kapsayan, normal, normal olmayan ve acil durum usullerini gerçekleştirmedeki yeterliliğini ispatlayacak işletme yeterlilik kontrollerinden geçecektir. Bu kontroller yapılırken, Gece VFR şartlarında operasyon gerçekleştiren ekibe gereken önem gösterilecektir.

c)İşletme yeterlilik kontrolü, kontrolün yapıldığı ayın sonundan itibaren 24 takvim ayı geçerli olacak veya kontrolün önceki geçerlilik süresinin son 3 ayı içerisinde gerçekleştirildiği durumlarda önceki kontrolün geçerlilik süresinin son gününden itibaren geçerli olacaktır.

KISIM 3 - EL KİTAPLARI VE KAYITLAR

BOP.ADD.200.İşletme el kitabı

a)İşletme, bir işletme el kitabı oluşturacaktır.

b)İşletme el kitabının içeriği, bu Ek'te belirtilen gereklilikleri yansıtacaktır.

c)İşletme el kitabı ayrı bölümler şeklinde oluşturulabilir.

d)İşletme bünyesinde görevli tüm personel, işletme el kitabının görevleri ile ilgili bölümlerine kolaylıkla erişebilecektir.

e)İşletme el kitabının güncelliği işletme tarafından sağlanacaktır. İşletme bünyesinde görevli tüm personel, işletme el kitabında görevlerinin yerine getirilmesiyle ilgili herhangi bir değişiklikten haberdar edilecektir.

f)İşletme, işletme el kitabının içeriği için temel olarak kullanılan bilgilerin ve bu bilgilerle ilgili herhangi bir değişikliğin işletme el kitabına doğru bir şekilde yansıtılmasını sağlayacaktır.

g)İşletme, işletme el kitabının tüm personelin görevleri ile sorumluluklarının yazılı olduğu kısımlarındaki dili anlayabildiğinden emin olacaktır. İşletme el kitabının içeriği, kolay kullanılabilir bir biçimde oluşturulacaktır.

BOP.ADD.205.Kayıtların saklanması

a)İşletme, faaliyetleri için yeterli bir depolama ve güvenilir bir izlenebilirlik sağlayan bir kayıt saklama sistemi oluşturacaktır.

b)Kayıtların formatı işletmenin usullerinde veya el kitaplarında belirtilecektir.

KISIM 5 - GENEL OPERASYONEL GEREKLİLİKLER

BOP.ADD.400.Sorumlu pilotun sorumlulukları

Sorumlu pilot, aşağıdaki hususlara uyacaktır:

- a)BOP.ADD.025'te bahsi geçen, işletmenin olay raporlama planı ile ilgili gereklilikler;
- b)Geçerli uçuş ve görev süresi sınırlamaları ve dinlenme gereklilikleri.

BOP.ADD.405.Sorumlu pilotun yetkisi

BOP.BAS.035 maddesine istisna teşkil etmek üzere, işletme, balonda taşınan bütün kişilerin sorumlu pilot tarafından balonun ve içinde taşınan kişilerin veya eşyaların ve yerdeki kişilerin veya eşyaların emniyetini sağlamak amacıyla verdiği bütün hukuki komutlara uymalarını temin etmek için bütün makul önlemleri alacaktır.

BOP.ADD.410.Gözlemci pilot

a)Balonda 19 (on dokuz)'dan fazla yolcu taşındığı durumlarda veya 475.000 kübik fit ve üzerindeki balonlar ile yapılan operasyonlarda, BOP.ADD.300 maddesinin (a) ve (b) bentleri uyarınca, acil bir durumda yolculara yardımcı olması için uçuş ekibine ilave olarak balon içerisinde bir gözlemci pilot bulunacaktır.

b)Gözlemci pilot, asgari lise mezunu ve asgari BPL Grup-A lisansına sahip olacaktır.

c)Gözlemci pilotun hangi bölmede bulunacağına sorumlu pilot tarafından karar verilecektir.

d)Gözlemci pilot, yolcu sigorta kapsamına dâhil edilecek, fakat azami yolcu sayılarına dâhil edilmeyecektir. Buna ait gereklilikler işletme el kitabında belirtilecektir.

BOP.ADD.415.Derin su dalışı ve kan bağıışı ile ilgili uygunluk

Ekip üyeleri, derin su dalışı veya kan bağıışı sonrası uygunluğun bozulabileceği durumlarda, asgari 24 (yirmi dört) saat içerisinde balon üzerinde hiçbir görev ifa etmeyecektir.

BOP.ADD.420.Ortak dil

a)İşletme, tüm ekip üyelerinin ortak bir dille iletişim kurabilmelerini sağlayacaktır.

b)İşletmede istihdam edilen yabancı uçuş ekiplerinin Türkçe yeterlilikleri, kamu kurum ve kuruluşları tarafından tanınan en az A2 düzeyinde Temel Türkçe sertifikası ile belgelendirilecek, aksi halde uluslararası İngilizce dil seviyesi en az A2 düzeyinde olan bir personelin yer ekibinde bulunması sağlanacaktır. Uçuşta Türk yolcu bulunması durumunda, buna ilaveten İngilizce dil seviyesi en az A2 düzeyinde bir Türk ekip üyesi sepette bulundurulacaktır.

c)Benzer şekilde, uçuşta yabancı uyruklu yolcu olması durumunda, İngilizce dil yeterliliği olmayan Türk uçuş ekiplerinin uçuşlarında, İngilizce dil seviyesi en az A2 düzeyinde olan bir ekip üyesinin yolcular ile iletişime geçmek amacıyla yolcu kabininde bulundurulması sağlanacaktır.

d)Yabancı dil düzeyi belgesinde geçerlilik süresi belirtilmemiş ise A grubunda 4 (dört) yılda bir, B grubunda 5 (beş) yılda bir tazelenmesi gerekmektedir. C grubu dil düzeyi belgeleri süresiz geçerlidir.

e)Bu kapsamda balonda bulundurulan personel yolcu sigorta kapsamına dâhil edilecek, üreticinin belirlediği azami kalkış ağırlığı ve diğer kısıtlamalar aşılmamak kaydıyla, azami yolcu sayılarına dâhil edilmeyecektir.

BOP.ADD.425.Psikoaktif maddeler

İşletme, balonun veya içindeki kişilerin veya eşyaların ya da yerde bulunan kişilerin veya eşyaların emniyetini tehlikeye atabilecek ölçüde, alkolün veya uyuşturucuların etkisi altında görünen bir kişinin balona binmemesini ya da balonda bulunmamasını sağlamak için makul tüm tedbirleri alacaktır.

BOP.ADD.430.Tehlikeye atma

İşletme, hiç kimsenin kasten, dikkatsiz veya umursamaz bir şekilde;

- a) Bir balonu ya da içindeki veya yerdeki kişileri tehlikeye atacak hareketlerde veya ihmallerde bulunmamasını;
- b) Bir balonun herhangi bir kişiyi veya eşyayı tehlikeye atmasına neden olacak veya müsaade edecek eylemlerde veya ihmallerde bulunmamasını temin etmek için makul tüm tedbirleri alacaktır.

BOP.ADD.435.Taşınması gereken belgeler, el kitapları ve bilgiler

a) Aşağıdaki belgeler, el kitapları ve bilgilerin asılları ya da kopyaları her uçuşta taşınacaktır:

- 1) Planlanan uçuş alanına yönelik arama ve kurtarma hizmetlerine ilişkin bilgiler;
- 2) SHM tarafından hizmet verilen bölgelerde hariç olmak üzere, operasyonel uçuş planı.

b) Aşağıdaki belgelerin, el kitaplarının ve bilgilerin asılları, uçuş sırasında balonun üzerinde bulunmayacak şekilde, emniyetli bir yere yerleştirilecektir:

- 1) Nüshalarının uçuş sırasında balonun üzerinde taşındığı durumlarda, (a) maddesinde bahsi geçen belgeler, el kitapları ve bilgiler;
- 2) Ekip üyeleri ve görev uzmanları tarafından kolaylıkla erişilebilir nitelikte olacak, işletme el kitabının veya standart operasyonel usullerin veya AFM'nin ekip üyelerinin görevleri ile ilgili olan güncel bölümleri;
- 3) Yolcuların taşındığı durumlarda yolcu manifestosu;
- 4) BOP.ADD.600(c) maddesinin bendinde bahsi geçen ağırlık belgeleri.

c) Genel Müdürlüğün talebi doğrultusunda, sorumlu pilot veya işletme, 24 saatten az olmayacak şekilde Genel Müdürlük tarafından belirlenen süre içerisinde, belgelerin asıllarını, el kitaplarını ve bilgileri Genel Müdürlüğe sunacaktır.

BOP.ADD.440.Tehlikeli maddeler

İşletme:

- a) Tehlikeli maddelerin farkında olmadan balon üzerinde taşınmasının önlenmesi adına tüm makul tedbirlerin alınmasını sağlayacak usulleri oluşturacaktır.
- b) Balonda taşınan veya taşınması planlanan herhangi bir tehlikeli madde ile ilgili görevlerini yerine getirmeleri adına gerekli bilgileri ekip üyelerine sağlayacaktır.

KISIM 6 - OPERASYONEL PROSEDÜRLER

BOP.ADD.500.Yakıt ve balast hesaplamaları

İşletme, yedek yakıt veya balast ile ilgili hesaplamaların operasyonel uçuş planında belgelenmesini temin edecektir.

BOP.ADD.505.Özel durumlu yolcuların taşınması

İşletme, balon ile taşındığı sırada özel koşullara, yardıma veya cihazlara ihtiyaç duyan kişilerin balonun ve üzerinde taşınan herhangi bir kişi veya eşyanın emniyetini sağlayan koşullar altında taşınması için usuller oluşturacaktır.

BOP.ADD.510.Balon ticari özel operasyonları-standart operasyonel prosedürler

BOP.BAS.190 maddesine istisna teşkil etmek üzere;

a) Ticari özel operasyona başlamadan önce, işletme, operasyona özgü tehlikeleri ve ilgili riskleri tanımlamak, gerektiğinde azaltıcı tedbirler belirlemek için, planlanan operasyonun karmaşıklığını değerlendirdiği bir risk değerlendirmesi gerçekleştirecektir.

b) Risk değerlendirmesine dayanarak, işletme, ticari özel operasyona başlamadan önce, planlanan operasyona ve kullanılan balona uygun standart operasyonel usuller oluşturacaktır. Bu standart operasyonel usuller, işletme el kitabının bir parçası olacak ya da ayrı bir belgede yer alacaktır. İşletme, risk değerlendirmesi göz önünde bulundurularak, standart operasyonel usulleri düzenli olarak gözden geçirecek ve güncelleyecektir.

c) İşletme, ticari özel operasyonların standart operasyonel usullere göre ifa edilmesini sağlayacaktır.

KISIM 7 - PERFORMANS VE OPERASYONEL KISITLAMALAR

BOP.ADD.600.Ağırlık belirleme sistemi

a) İşletme, sorumlu pilotun AFM sınırlamalarına uyulduğunu doğrulayabilmesini sağlamak amacıyla, her uçuş için aşağıdaki unsurların doğru bir şekilde nasıl tespit edileceğini belirleyen bir sistem oluşturacaktır:

- 1) Balonun boş ağırlığı;
- 2) Trafik yükü ağırlığı;
- 3) Yakıt ağırlığı ya da balast yükü;
- 4) Kalkış ağırlığı;
- 5) Sorumlu pilot veya nitelikli personel gözetiminde yapılan balon yüklemesi;
- 6) Tüm belgelerin hazırlanması ve dağıtılması.

b) Elektronik hesaplamalar esas alınarak yapılan ağırlık hesabı, sorumlu pilot tarafından yinelenebilir nitelikte olacaktır.

c) (a) maddesinde sıralanan öğeleri içeren ağırlık belgesi, her uçuştan önce hazırlanacak ve operasyonel uçuş planında belgelenecektir. Bu hesaplamada, standart yolcu ağırlığı 77 kg. olarak alınacak ve kalkış yapılan bölgenin yüksekliği, planlanan azami uçuş irtifası, ortam sıcaklığı, balonun boş ağırlığı ile ilgili gerçek veriler göz önünde bulundurulacaktır.

EK-2 BALON UÇUŞ SAHASI DEĞERLENDİRME RAPORU İÇERİĞİ

- 1) Genel
- 2) Balon Operasyonları İçin Gerekli Şartlar
 - a) Balon Uçuş Şartları
 - b) Meteorolojik Uçuş Şartları
 - c) Balon Kalkış ve İniş Alanları
- 3) Kalkış Yeri Seçimi
- 4) İniş Yeri Seçimi

- a)Su Üzerinde Balon Uçuşları
- 5)Bölgenin Değerlendirilmesi
- 6)Risk Faktörleri
- 7)Değerlendirme ve Sonuç

EK-3

İKİ YERLİ İŞLETME ARASINDA WET-LEASE KİRALAMA OPERASYONU

1)Bu tür kiralamaların yapılabilmesi için, aşağıda belirtilen koşulların sağlanmış olması gereklidir. Bu koşulların sağlanmış olması işletmelerin sorumluluğundadır:

- a)Her iki işletmeye ait işletme ruhsatının geçerli olması gereklidir.
 - b)Operasyon sırasında kullanılacak olan balonların uçuşa elverişli durumda olması gereklidir.
 - c)Yerli işletmelerin kendi aralarında yapılan Wet-Lease operasyonlarında, işletmelerin kira müddeti boyunca yapılan uçuş faaliyetleri sırasında 2920 sayılı Kanun ve 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve bu düzenlemelere ilişkin yayımlanan mevzuat hükümlerine uymaları zorunludur.
 - ç)Finansal kiralama yolu ile yurda ithal edilerek Türk Sivil Hava Aracı Siciline kayıtlı bulunan balonların bir diğer işletmeye kiralanabilmesi için finansal kiralama anlaşmalarında balonun maliki tarafından kiralamaya müsaade edildiğinin belirtilmiş olması gereklidir. Finansal kiralama anlaşmalarında bu hususa ilişkin bir ifade yer almıyor ise, balonun malikinden müsaade yazısı alınması gereklidir.
 - d)İki yerli işletme arasında Wet-Lease anlaşmasının; uçulacak balon uçuş sahalarını, operasyon tarihlerini, kiralanacak balonları, teknik ve operasyonel sorumluluk ile sigorta sorumluluklarının iki işletme arasında hangi şekilde dağıldığını kapsaması gereklidir.
 - e)Türkiye AIP'si gereği Genel Müdürlüğe ıslak imzalı olarak önceden sunulacak olan geçerli sigorta sertifikalarının her iki işletmeyi kapsayacak şekilde ve bu sigorta sertifikalarında anılan kiralama operasyonunda da geçerli olacağına dair açıklamaların yer alması gereklidir.
 - f)Wet-Lease operasyonu süresince; ilgili tüm belgelerin doğru, geçerli ve güncel olduğundan her iki işletmenin ilgili personeli ve Sorumlu Müdürleri sorumludur.
- 2)İki yerli işletme arasında gerçekleştirilen Wet-Lease kiralama operasyonları;
- a)Genel Müdürlüğe operasyon başlangıç tarihinden en az 15 gün önce "FR.155-Taahhüt Formu" nun ilgili yönetici personel tarafından imzalanarak başvuru yapılması ve onay alınması gereklidir.
- 3)Operasyon bitişi veya iptaline ilişkin zaman kaybedilmeden Genel Müdürlüğe yazılı ve/veya balonoperasyon@shgm.gov.tr adresine elektronik ortamda bilgi verilir.

EK-4

YERLİ İŞLETMELERİN YABANCI İŞLETMELERE WET-LEASE KİRALAMA OPERASYONU

1)Bu tür kiralamaların yapılabilmesi için, aşağıda belirtilen koşulların sağlanmış olması gereklidir. Bu koşulların sağlanmış olması işletmelerin sorumluluğundadır:

- a)Her iki işletmeye ait işletme ruhsatının geçerli olması ve yabancı işletmenin ICAO üyesi bir devletin sivil havacılık otoritesi tarafından ruhsatlandırılmış olması gereklidir.

b)Operasyon sırasında kullanılacak olan balonların operasyon boyunca uçuşa elverişli durumda olması gereklidir.

c)Finansal kiralama yolu ile yurda ithal edilerek Türk Sivil Hava Aracı Siciline kayıtlı bulunan balonların bir diğer işletmeye kiralanabilmesi için finansal kiralama anlaşmalarında balonun maliki tarafından kiralamaya müsaade edildiğinin belirtilmiş olması gereklidir. Finansal kiralama anlaşmalarında bu hususa ilişkin bir ifade yer almıyor ise, balonun malikinden müsaade yazısı alınması gereklidir.

ç)Yerli işletmeler tarafından yabancı işletmelere Wet-Lease kiralamalarında kira müddeti boyunca yapılan uçuş faaliyetleri sırasında 2920 sayılı Kanun ve 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve bu düzenlemelere ilişkin yayınlanmış olan mevzuat hükümlerinin uygulanmasından yerli işletmeler sorumludur. Bununla birlikte yabancı işletme sivil havacılık teşkilatı talebi doğrultusunda daha kısıtlayıcı olması koşuluyla yabancı işletme sivil havacılık teşkilatı mevzuatı kullanılabilir.

d)İki işletme arasında kısa süreli Wet-Lease kiralama anlaşmasının; uçulacak balon uçuş sahalarını, operasyon tarihlerini, kiralanacak balonları, teknik ve operasyonel sorumluluk ile sigorta sorumluluklarının iki işletme arasında hangi şekilde dağıldığını kapsamaması gereklidir.

e)Her iki işletmeye ait sigorta sertifikalarının, yapılacak olan kısa süreli Wet-Lease operasyonu kapsamında imzalanmış kiralama anlaşmasında belirtilen sigorta sorumluluklarına uygun olarak düzenlenmiş olması ve bu sigorta sertifikalarında anılan kiralama operasyonunda da geçerli olacağına dair açıklamaların yer alması gereklidir.

f)Uçuş yapılacak balon uçuş sahalarına ilişkin, görev yapacak ekip için tüm fiziksel koşullar ile eğitim gerekliliklerinin sağlanmış olması gereklidir.

g)Wet Lease kiralama süresi boyunca; her tüm uçuşa elverişlilik faaliyetlerinin Genel Müdürlük onaylı bakım programına göre Genel Müdürlük tarafından yetkili kılınmış bakım merkezlerinde yapılması gereklidir.

ğ)Wet-Lease kiralama başvurularında; işletmeler tarafından gönderilen tüm belgelerin doğru, geçerli ve güncel olduğundan işletmelerin ilgili personeli ve Sorumlu Müdürleri sorumludur.

2)Yerli işletmelerin yabancı işletmelere kısa süreli Wet-Lease kiralama operasyonları;

a)Genel Müdürlüğe operasyon başlangıç tarihinden en az 15 gün önce "FR.155-Taahhüt Formu" nun ilgili yönetici personel tarafından imzalanarak başvuru yapılması ve onay alınması gereklidir.

3)Operasyon bitişi veya iptaline ilişkin zaman kaybedilmeden Genel Müdürlüğe resmi olarak bilgi verilir. Operasyonun bitişi veya iptaline ilişkin bilgi resmi olarak Genel Müdürlüğe verilirken aynı anda balonoperasyon@shgm.gov.tr adresine de elektronik ortamda bilgi verilir.